

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 fr. o. ó.
Félévre 6 " " " " " "
Évnyegyedre 3 " " " " " "
Egy hóra 1 " " " " " "

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Opellik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyiltéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Eredeti távsürgönyök.

Feladott Pesten június 11-én esti 7 ó. 50 p.
Érkezett Kolozsvárra június 11-én esti 9 ó. 50 p.

A Deák-párt jelöltjei a delegatióba Bánó József, Bethlen Farkas, Ciotta, Éber, Eszterházy, Házmán, Hertelendy, Horváth János, Ivácskovich, Jankovich, Kautz, Kemény Gábor, Ordody, Pasztély Bereghbóly, Papp József, Petrovay, Pulszky, Rudnay, Semsey, Széll, Sztányi, Szögényi, Sztratimirovics, Thury, Ugron, Ürményi, Vay, Wahrman, id. Zichy J., Zichy Nándor, Zichy Victor, Wächter, Wodianer Béla; horvátországiak: Pejachevich, Fadroczy, Horváth, Jancsó.

A miniszterelnök válaszolt Tiszának, napirendre tüzetik.

Előpatak (F-Fejérmegye), jun. 11. A törvényes rendet felforgatni akaró némely egyének f. hó 7-én történt páratlan, nyers föllépése folytán felfüggesztett bizottmányi gyűlés két napi elnapolás után folytatott. A zavargók fényes számlatban részesültek. A tanácskozás nagy számú tagok jelenlétében esendes és higgadt volt. A zavarogni akarók közül a négy főbb eltávoztán, az alig 8 számra olvadott töredék csak is egy egyszerű óvással adott hangot lételének. A választások kellő rend- és csenddel végrehajtottak, s ma 5 órakor d. u. a választottak felesketése és a jegyzőkönyv hitelesítése után a bizottmány szétszlik.

Pest, június 9. 1869.

(B.) Az osztályok elvégezvén a napirenden levő három törvényjavaslat feletti tárgyalást, tegnap az alsóház ülést tartott, főleg a végett, hogy az osztályok előadóból alakult központi bizottmány ezen tárgyakra vonatkozó jelentése felolvastassék, kinyomtatása elrendeltesék s a kérdéses törvényjavaslatok napirendje megállítassék.

Napirenden volt még néhány igazolási jelentés, s a közlekedési miniszternek a fumei vasut tárgyában, Fiume képviselőjének interpellációjára adott felelete.

Szóval, mindenki azt hitte, miszerint egy rövid, inkább csak kezelési tárgyakkal foglalkozó ülés lesz.

Azonban az intermezok nagy mesterei, a szélsőbal s a baloldalon, gondoskodtak, hogy az ülés d. u. két órakor is csak nagy nehezen volt befejezhető.

Legelőbb is a szélsőbal részéről Hodosiu szólalt fel egyik bíráló bizottság azon határozata ellen, mely szerint Pap Zsigmond naszódvidéki képviselő igazoltatott.

Igaz ugyan, hogy a bíráló bizottságok ítélete felett a háznak nincs joga felül vizsgálatot tartani, s ennél fogva ezek csak tudomásul veendő; de Hodosiu szerette volna per incidens oltalma alá venni azon naszódvidéki választókat, kik a szeredabelyi Macellariu-féle határozathoz ragaszkodva, nem ismerve el a pesti országgyűlésnek Erdélyre vonatkozó illetőségét, visszavonultak a szavazástól.

Azonban a ház többsége többszöri sürgetésre, Hodosiu az elnök által felszólított, miszerint a napirendre nem tartozó beszédét szakaszsa félbe. Ő azonban ezen felszólításoknak sem engedett, s ennek következtében a ház kénytelen volt a házszabályok értelmében határozatilag elvenni tőle a szót, mi első eset parlamentünk ezen újabb korszakában.

Ghyeczy K. is adott be egy határozati javaslatot, mely tulajdonképen csak akkor lehetett volna napirenden, a midőn az igazságügyminiszternek a bírák függetlenségéről, az első foku bíróságok szervezéséről s az igazságszolgáltatás kezeléséről beadott törvényjavaslatai az osztályok tárgyalásán kerestülmenve, az azok feletti általános vita napirendre kerül.

Azonban Ghyeczy jónak látta már most megtenni indítványát, mely szerint említett törvényjavaslatokat junctim kell felvenni a vármegyék szervezésével.

Két legyet akart volna Ghyeczy Kálmán egy csapással ütni, mert egyrészt jónak látta most már jelteni az álláspontot, melyet a balközép e tárgyban elfoglal; másfelől ta-

lán szerette volna a házszabályok azon §-át a gyakorlati téren megingatni, mely szerint a miniszterium által beadott törvényjavaslatoktól az osztályok tárgyalását megtagadni nem lehet.

Első czélját elérte, mert már hivatalosan értesülve van a Deák-párt arról, hogy a baloldal reformerei a legelső s legsürgősebb reform előadására törekednek; de a második czélt nem érte el, miután a ház többsége a beadott t. javaslatokat az osztályokhoz utasította.

Sok időt vett el a közlekedési miniszternek a fumei vasut kérdésében adott felelete feletti vita. Nem azért, mintha csak hamar tisztába ne jött volna a felől mindenki, hogy e tárgyban sem mulasztás, sem más nagyobb hiba nem történt, hanem inkább csak azért, mert némelyek mai napig is abban keresik a parlamentarizmus kormányforma előnyét, hogy mennél gyakrabban interpellálják a miniszteriumot, s mennél gyakrabban vádolják, ha mindjárt előre tudják is, hogy a vád alaptalan.

Holnap az osztályok ülései lesznek érdekesek, a kérdés az lesz: van-e komoly akarata a háznak a reform terére lépni, vagy pedig a kérdéseknek egymással kapcsolatba hozása által, a ma megoldható kérdéseket elnapolja bizonytalan időre? — De erről később, ha az eszmék pár nap mulva tisztulnak.

Visszapillantás egy újabb tanügyi mozzanatra.

III.

A beteg, ha némely bajait akár álszégnyen, akár más indokból orvosa előtt eltitkolja, gyökeres gyógyítást, a megrögzött kór teljes kiirtását hasztalan várja. Nemzeti ügyekben sem szabad semmi kórtünetet rejtgetni; annálkevésbé pedig, minél lényegesebb az. Oktatás- és nevelésügyünkben egyik igen jelentékeny baj a kellő szakképzettséggel bíró tanerők hiánya. Várhatunk-e öröndetes haladást ezek hiányában bármily életképes és üdvös reformjavaslat mellett is? Müködő tanáraink-e okai, ha az oktatásügy terén kifejtett fáradaim a kellő gyümölcsöket nem termik meg? Nem.

E baj, mint az „Autonomia“ végzekke kifejté, abban rejlik, hogy „tanárképezdeink nincsenek; de egyetemünk sincs kellőképen berendezve, mert egyetlen seminariuma sincsen. Hol tanulja tehát a tanár további kiképzetésének ügyeit? hol tanuljon a tudományban önállóan eljárni? hol tanuljon tanítani? hogy tanítsa a tanulókat arra: mikép kelljen tanítani? Tanáraink nem tudnak tanítani; — nem tanultak, — nem tudnak módszert.“

Ime, világosan kimondva, tanügyünk leglényegesebb s épen azért legsürgősebben orvoslást követelő baja! Valóban nagy szolgálatot tett nevezett lap t. cikkirója hazai tanügyünknek, ezen oly nagy fontosságú hiánynak fölfedezése által; mert alkalmat szolgáltatott arra, hogy szakértők elmondhassák nézeteiket ezen baj orvoslása iránt, s mintegy felhívja oktatásügyi miniszteriumunkat, hogy a megkezdett tanügyi reformokat lehető leg hamarabb keresztülvigye és életbe léptesse; de hogy e reformok óhajtott gyümölcsöt teremhessenek, hogy nemzetünk más mivelt nemzetek kulturai fejlettségét utolérhesse, a reformokat a leglényegesebben a tanári képezde felállításán kezdje.

Nem önhibánk ugyan, hogy műveltségi tekintetben Európa más nemzetei mellett ennyire hátramaradtunk; de mégis, ha belálatpotaink s főképp tanügyünk jelen állását veszszük szemügyre, csaknem szegényleni vagyunk kénytelenek azt, hogy csak egyetlen egyetemünk van s a sincs kellőleg berendezve.

S e tekintetben még hátrább állunk mi erdélyiek. Most azonban, miután közjogilag az anyaországgal egybeolvadtunk, ideje volna, hogy nekünk is egyetemünk legyen. Ez ugyan rég idők óta közkívánat, de hogy még eddig csak az óhajok országában kellett maradnia, okát nem lehet czélem fejtegetni. Szabadjon azonban kifejezést adni azon reménynek, miszerint a nem rég keletkezett, de mindenütt melegen üdvözölt felsőbb körökből származott hír, hogy nemsokára nekünk

is Kolozsvártt egyetemünk lesz, teljesedni fog.

Ez annál is inkább óhajtandó, mert tagadhatlanul áll az, hogy erdélyi tanügyünk a fejlettségnek még alantibb fokán áll, mint az anyaországnak. Ennek oka, igen természetesen, más mellékes körülményektől eltekintve, abban rejlik: mert egyetemünk nem lévén, a képzett tanerőknek is még nagyobb szűkésben vagyunk, mint az anyaország. Tehát nemcsak a korszerűség, de saját helyi érdekünk is hangosan követeli Erdélyben egy egyetem mihamarábbi életbeléptetését, a minnek legkedvezőbb és legelőnyösebb helyisége Kolozsvár.

Az eddig elmondottakból kifolyólag, nézeteimet a következőkben kívánom összefoglalni:

Nézetem szerint hívassék össze egy tanári tanácskozmány a nyári szünidők alatt, akár Gy-Fejérvárra, akár Kolozsvárra, mely tanácskozmány az összes erdélyi tanerőkből állván, a budapesti tanári tanácskozmánynak mintegy viszhangját képezze; s a mennyiben attól, helyi viszonyainkból kifolyólag eltérő nézetei volnának, azoknak kifejezést adjon; valamint egy, az oktatásügy-miniszteriumhoz teendő fölterjesztésben azoknak is, hogy a szándéklatba vett s a budapesti tanári gyűlésen hangsúlyozott tanári tanács mentől sürgősebben egybe-hívassék, — ha addig ez érdemben a miniszterium nem intézkednék; — ha pedig e tanári tanácskozmányt a miniszteri intézkedés megelőzné, s főképp ha abban erdélyi tekintélyek meg nem hívatnának: azok meghívása iránt a tanácskozmány az oktatásügyi miniszteriumot megkeresse.

Továbbá egy egyetemnek Kolozsvártt mihamarább felállítását újból is hangsúlyozza; s abban egy tanári képezde életbeléptetését sürgősen kérelmezze, s ide vonatkozó indokolt véleményét az illető szakminiszteriumnak fölterjeszse.

E tanári, vagy tanügyi tanácsnak aztán, egyeb a közélettanódiákra vonatkozó reformkérdések mellett, melyek módoszatait kijelölni hatáskörébe tartoznék, más aprólékosoknak látszó, de a tanügyre nagy befolyású körülményekre is ki kellene figyelmét terjesztenie. Ily mellékes körülmények közül — hogy hosszas ne legyenek — most csak a nyári szünidőket említem meg; föltéve azon kérdést: ha vajjon czélszerű és a tanügyre nézve hasznos-e a nyári szünidőt auguszt. szept. hónapokra hagyni?

Az én nézetem szerint legalább — nem! Erre a következő tapasztalásból merített adatokkal felelek:

1. Mert népünk kizárólag, vagy legalább nagyobb részt földmivelő lévén és a nyári munka legterhebb része épen jul. aug. hónapokra esvén: most, midőn magas napszám mellett is nehezen kapni némely vidéken munkásokat, a szünidőkre hazavonult ifjuság sok erős és serény munkás kezét szolgáltatna.

2. A jelenlegi beosztás mellett a más vallású s főképp ev. ref. jul. aug.-ra eső szünidejével nem esvén egyszerre, azokra nézve, kik más vallású tanítványokat látogattak, a vallásbóli érdemsorozat kimérése nem ritka esetben nehézséggel, sőt kellemetlenséggel jár; s pedig miután az is kötelezett tantárgy — a minnek kell is lennie — érdemsorozatát e tárgyból is kell az ifjunak felmutatnia.

3. A ki lapot olvas, ha tanár nem, de tanítvány bizonyosan volt, s visszaemlékezővén azon időkre, midőn a rekkenő nyári forróságban 2—3 óra hosszat feszült figyelemmel kellett az iskolai falak közt izzadnia, öntapasztalásából kényszerül bárki is bevalani, miszerint a bádgyadtság és álmoság miatt, nem ritkán élénk figyelem helyett szórakozottság vett erőt rajta; s a mi bizony a haladásnak nem nagy elősegítője. S ez áll tanár- és tanítványra nézve egyaránt.

4. A társadalomban alig van állás, mely a testi erőket és létszerveket inkább kifárasztaná és megrongálná, mint a lelkiismeretes tanár állása; következésképp, alig lehet valakinek nagyobb szükségére a fürdő-idény-be venni, mint a tanárnak; a fürdő-idény pedig, köztudomás szerint, jul. aug.-ra esik.

5. Több tanár nyári szünidő alatt részint tapasztalati, részint tudományos czélból útazást tesz. E szempontból is az emli-

tett két hó, mint a Flóra-világ legfejlettebb s legtanulmányozhatóbb szaka legalkalmasabb. Mindezekből világos, hogy sokkal előnyösebb, czélszerűbb és a tanügyre nézve hasznosabb volna, ha a nyári szünnapok országszerte aug. szept. helyett, július—augusztusra hozatnának vissza, a mint az itt Erdélyben még csak pár év előtt is szokásban volt. T. M. min.

Kerkápoli Károly képviselő és államtitkár beszéde.

(A képviselőház május 28-iki ülésében.)

T. ház! Ha daczára annak, hogy ismerem az idő értékét, a már is túl hosszúra nyult vitához én is hozzá szólok: nem azért teszem azt, mintha védeni akarnám a legközelebbi mult országgyűlés által teremtett azon közjogi alapot, a mely a differenciának itt e házban köztünk és künn az országban, hogy ugymondjam, tengelyétül szolgál.

Ezt tenni nem szándékozom, nem szándékozom azért, mert alig hiszem, hogy van még valami, a mit amaz alap mellett, a mit amaz alap ellen elmondani lehet, és még elmondva, illetőleg megírva nem lett volna, és ha kit az eddig elmondottak, ha kit az eddig megírtak meg nem győztek annak jóságáról, erősen hiszem, azt most itt meggyőzni nem lehet, és legkevésbé hizeleghetek magamnak én azzal, hogy nekem sikerül azon kapacitáció, a mely nem sikerült mindaddig.

Erősen meg vagyok győződve én is, érzem, tudom, hogy a közjogi kérdésekben oly határozott körvonalok választanak el egymástól bennünket, mitép arról, hogy a kapacitáció még itt és ezuttal sikerüljön, szólni sem lehet.

Meg vagyok győződve, hogy embernél hatalmasabb érvölere van e czélszükség, hogy ez érvölere nem lehet más, mint az élet maga, az élet, a mely nyújtandó tanulságaival — és erről ismét meg vagyok győződve, majdan igazolni fogja azoknak varakozását, kik, mint például Pulszky barátunk, éppen tőle várják, hogy meghozza azon megnyugvást, a mely eddig eszközölhető nem volt. Meghozza, mint mondám, sőt nem én állítom, részben már meg is hozta azt jóformán, a nélkül, hogy csak észre is vetjük volna. Reményem ennek kimutatására lesz alkalmam visszatérhetni meg e beszéd folyamában.

En részéről ezen bizonyítást, melyet egy pártatlan bír, az élet nyújtandó majd, nyugalommal várom. Óhajtom, hogy hasonló nyugalommal várja a túlélt is, annyival inkább, mert annyi tagadhatatlan, hogy az alap megteremtése óta az államélet terén felmerülő jelenségek eddig leg-alább legkevésbé sem igazolják azon aggodalmat, melynélfogva a megteremtett alap — ha hosszasanban fennállana, mint mondva volt — a részben és névleg visszaállított államélet végenyészeteire vezetne.

Ezt joggal mondani csak akkor lehetne, ha annyira felfordult volna a világ, hogy a pezsgő élet szinte példátlan jelenségei az enyészetnek volnának jeli. Ez — gondolom mégis lehetetlen.

Mert ezt mondani nem lehet, azt hiszem, joggal kockáztathatok én is viszonzásképpen egy kérelmet Debreczen városá érdemes képviselőjéhez, azon kérelmet t. i., hogy addig, míg az idő, míg az élet bevégezte bíráskodását, addig engedjék meg, hogy ezen közjogi kérdésekben tan mégis ők tévedhettek, ők, a kevesebbség.

Várják meg ezt annyival inkább, mert mint, ugy hiszem, mindnyájunk előtt tisztán áll, egyesegyedül azzal menthetik fel magukat azon kényeszerű helyzet alól, melyre tegnapelőtt a közoktatási miniszter úr oly találóan mutatott, és a melyben reformerek bár nem reformálhatnak, nehogy a theoretice felállított azon tételt, hogy ez alapon sikerrel reformálni nem lehet, tetleg megcáfolják, nehogy ezen alapot, melyet a haza érdekében felforgatandónak vélnek, az azon létesített reformok által erősítsék.

Igaz, t. ház, hogy a károsnak ismert törvényeknek megváltoztatására törekedni hazafini kötelesség; de az is igaz, hogy a nemzeti akaratnak, azon nemzeti akaratnak, mely formaszertelen és jog-érvényesen csakis törvényben nyilatkozhatik, a pusztá, hideg engedelmségnél többet is tartozunk. Tartozunk jelesül azzal, hogy azon kérdés felett, ha a meghozott törvények egyike vagy másika valóban káros-e, saját magunkon kívül is ismerjük el a bírót, nem ellefeleink valamelyikét, de az életet, a mely páratlan. (Helyeslés.)

Azok sem győztek meg engem a közjogi kérdések feletti viták czélszerűségéről és természetéről, melyeket ez irányban Komárom városá érdemes képviselője mondott. Hiszen, mint előbb mondám, én nem mondhatnám, hogy akár ezen oldalt, akár a túlsót ama mulasztás vádjá terhelhetné, hogy nem mondotta, nem érvényesítette volna mindazt, a mit a maga iránya javára érvényesíteni lehet; és ha eddig mindent már érvényesített, el van vetve a mag, melynek csirázátat várjuk, és a mostani vetéssel, miután csak azt vehetnők, mi már ugy is föllébe van, a jövő aratása nem gazdagodhatik. (Élénk helyeslés jobbról.)

Ha ez okokból helyén kivülinek nem látom is a közjogi kérdésekben való kapacitatio megki-

sértését, akkor is azon helyzetben találnám magamat, hogy azon specialis tárgyat illetően, mely, ha nem csalódom, az itt folyt vitáknak eminens tárgyát képezte, t. i. az országnak a külállamok irányában való helyzetét, azon helyzetet tekintve, mely önállóságát vagy önállótlanágát legpraegnansabban bozza kifejezésre, főleg Komárom városa érdemes képviselőjének kellene válaszolnom, még pedig azért, mert azon nehézségekre, melyeket ezen irányban Debreczen városa érdemes képviselője tett, az én fölfogásom szerint Ghyeczy Kálmán barátunk tökéletesen megfelelt.

Debreczen városa képviselője ugyanis többesben szólva vonta kétségbe, hogy ne olyanok kezelék ezen közjogi alapon a haza külügyeit, kiket a törvényhozásnak feleletre vonni nem lehet. Többesben — ismétlem — és jól tette, hogy többesben beszélt, mert egyesben a kérdésről helyesen beszélni nem lehet; miért? azért, mert mint Komárom képviselője kifejté, nem egyre van bízva a külügyek kezelése. Igaz, hogy egy a külügyminiszter — ez a közös — de meg van mondva az által a nagyon jól idézett törvényben, hogy a külügyeket csak a másik fél miniszteriumának beleegyezésével és annak egyetértésével vezetheti. Ezeket mindegyik fél — tehát mi a miénket — igenis felelősségre vonhatjuk, nem azért, hogy egy intézkedést a külügyeket, hanem azért, hogy beleegyeztek abba, hogy azok egy intézkedjenek. (Helyeslés a jobboldalon.) Ezt oly jól kifejté Komárom érdemes képviselője, mint embernek csak kifejtési lehet, és ebbeli fejtegetése közben a tulsó oldal helyesléssel találkozott.

De azon éles elemző elme, melylyel tisztelt képviselő ur megáldva van, keresett, és mert keresett talált ezen tekintetben egy másik nehézséget, nevezetesen azt: hogy hiszen a jog meg van adva, de nincs biztosítva, mert lehet oly eset, mikor a magyar kormány megteszi, a mit törvény szerint tenni joga és a mi a haza érdekében kötelessége is; óvja a fejedelem külügyi tanácsában a haza érdekét; de hiába óvja, mert attól eltekintve a külügyminiszter ellenkező irányban jár el; mit teszünk akkor? — ugy szól. Hiszen a külügyminisztert az országgyűlésen utólagosan felelősségre vonni csakugyan nem lehet. S ebben igazat ad Debreczen városa képviselőjének; miután azon felelősségre-vonás, mi a delegációban történik, nagyon természetellen, legtöbbször illusorius, egyszerűen azért, mert megvalósítani, súlyosítani nem engedni azon delegatiónak, melynek érdekében járt az el, a mi miniszteriumunk nézetével szemben.

Ezen okoskodás egészen plausibilisnek látszik, de azt hiszem, oly fölfevéseken alapszik, melyeket megengedni teljesen lehetetlen. (Halljuk! halljuk!)

Az első fölfevés, a mit megengednünk nem szabad, hogy lehető azon eset, melyben a magyar nemzet jól tolmácsolt érdekei ellen intézvé a közös külügyminiszter a külpolitikát, ez a tulsó fél érdekében lenne; a tulsó félnek egyetlen generalis érdeke van; specialis lehet akármenyit — és pedig az, hogy azon politika, melyet érdekében viszik, sikeresíthető legyen. Már azt, hogy nincs politika, melyet a monarchiában sikeresíteni lehetne, ha Magyarország jól tolmácsolt érdekei ellen van az irányozva, e háznak épen tuldalalól annyiszor megmondták, hogy arról mind mi, mind az országban, sőt a birodalomban mindenki, és talán a külügyminiszter is meg lehet győződve. (Élénk tetszés a jobb oldalon.)

Az lehetetlen — ismétlem — hogy a külföldi érdekek lehesse oly politikát vinni, mely azon tizenöt milliónyi nemzetnek, melynek mérlegbe vehető nagy súlyáról annyit hallottunk, épen érdeke ellen van; de lehetetlennek tartom azt is, hogy ezen igazságot az egész világ tudja, csak épen a külügyminiszter nem. (Élénk helyeslés jobbról.)

Nem arról van szó, tisztelt ház, hogy formákat keressünk, melyek lehetetlenné tegyék a politikának érdekeink ellen vezetését; olyan formák, meg vagyok győződve róla — nincsenek.

Ha csakugyan lehetséges volna az egyik fél érdekében a másik érdeke ellen vezetni a külpolitikát, azt nem fogná megakadályozni azon módokat, melyet a 67-es bizottság kisebbsége hozott javaslatba; a mely in ultima analysi elvégre is az uralkodóház házi ügyeinek minisztere kezébe tenné le a külügyek vezetését, mely esetben nagyon is kirina, hogy ugy fogjuk fel az állam külügyeit, mint házi ügyeit az uralkodónak, melyek pedig végre is a nemzet ügyei, miután azt, mit most tehetné a közös miniszter, a ki mégis, mert közös, a mi miniszterünk is, nemcsak az uralkodó házá: azon fölfevés szerint tehetné a mi miniszteriumunkkal az uralkodóháznak minisztere. (Élénk helyeslés jobbról.) A dolgot tehát ez nem változtatná.

De nem segítene ezen azon módokat sem, melyet Simonyi Ernő tisztelt képviselő-társunk ajánlott, t. i. a kettős külügyminiszterium; nem segítene, de sőt rontana azért, mert szemközt állítaná két országnak két külügyminiszterét; a fölfevés szerint két ellenséges érdeke szöszölőjét minden közvetítő nélkül. Most is szemközt állanak az általam el nem fogadható fölfevések szerint, de közvetítő köztük a közös külügyminiszter, kinek

nem érdeke az, mi az egyiké, nem érdeke az, a mi a másiké, hanem érdeke az, mi mindeniké. (Élénk helyeslés jobboldalról.)

Azt hiszem, hogy a két fél külügyminisztereinek szembeállítását, — érdekösszeállítását fölfevé és megengedve — biztosítása volna az összeállításnak; de nem a kiegyezkedésnek.

Azt hiszem, ha nem abból indulunk ki, hogy formákat keressünk, melyek meggátolhassák, hogy a másik fél érdekében a mi érdekünk ellen legyen vezethető a külpolitika, — hanem ha keressük azon módot, miként lehesse meggátolni, hogy ne legyenek összeállítások érdekek, de hogy azok kiegyenlítettessenek azért, hogy lehetséges legyen irányi követni mindkét félnek megnyugvására és javára: akkor ezen módozatnál, mi ellen annyit aggály keltezik és mi ellen még több kifogás tetetik, jobbat hiában keresnénk; akkor én azt hiszem, hogy azon állapot, melyet a közösülgyes törvény teremtett, bátran néz szembe minden kritikának; csak mértékül ne használtassék valami oly ideál, melyet az elvontság világában mozgó elme ugyan megtekinthet, de a melyet az élet, épen mivel ennek világa nem elvont, de konkrét, minden szépsége daczára szörnyű inpracticusanak bizonyít. (Élénk tetszés a jobboldalon.)

Azt hiszem, ha mindig az a célunk, hogy nem gátoljuk az érdekünk elleni procedurát, hanem hogy kiegyenlítettük az érdekeket; a kiegyenlítésnek ezen módozata és az ellátásnak ezen formája egyáltalában minden kritikát kiálland. Én legalább nem érzem magamat indittatva arra, hogy azon állapot helyett, melyet megteremtett ama közjogi törvény, kívánjam, óhajtsam akár még a finnekét is.

Megengedem, hogy azon állapot valóságilag oly szép, mint azt Ludvígh képviselő ur a tuldalról élénkbe rajzolta; hanem egyet még tudok, hogy annak az alapja nem jó, mert alapja az: mivel ugy akarja a czár, és az addig tart, míg akarja a czár, s mihelyt az másként akarja, mindjárt olyan lehet, mint Lengyelországé. (Zajos tetszés jobbról.) Én a mi ócsárolt állapotunkat jobban szeretem, mert ennek más alapja is van.

Ismétlem, hogy a kapacitációt a közjogi kérdésekben fölősegesnek nem tartanám, akkor mégis Komárom városa érdemes képviselőjéhez keltené szólanom, mint a ki megtalálta ezen másik nehézséget, de a melyről azt hiszem, kimutatnom sikerült, hogy alapján egy meg nem engedhető fölfevés szolgál csak. És valóban, a mint a t. képviselő ur elhagyja azon tét, melyen a fölfevések alapjáról beszél, miket, mint mondtam volt, nem engedhetünk meg, azonnal egészen másként jár el; mihelyt t. i. egyszer oda fordul, hogy a tényektől kérjen magának tanácsot és azokat kérdezze meg, miként állunk, én legalább azonnal oly helyzetben talalom magamat, hogy tökéletesen egyetérthetek vele. Azt mondja a t. képviselő ur, hogy ha államjogi kérdéseinknek megoldása iránt hozott törvények megalkotása után is még létezik az osztrák császári birodalom oly értelemben, hogy a lajtháninenci és a lajthántuli országok egyirányt részeit képezik: akkor Magyarország alkotmánya nincsen az 1848, és 1790 dik esztendei törvények értelmében visszaállítva; akkor államjogi kérdéseink megoldása nem biztosítása az ország törvényes önállóságának és függetlenségének, hanem inentül már törvényesített beolvastása Magyarországnak az osztrák birodalomba. (Főlkialítások a baloldalon: Helyes!) Helyes, én is azt mondom és örülök, hogy e tétel a tulsó fél helyesléssel most újra találkozik; épen meg akartam jegyezni, hogy ezen helyeslést nem tagadta meg a tulsó oldal akkor sem, midőn e szavakat először hallotta.

Én is teljes lelkemből osztom azokat, de elvárom ns. Komárom város érdemes követének és pártjának igazságérzetétől, hogy a maguk felállított tételt a logikai törvények kellekei szerint, tehát egész érvel megfordítottan szintén elfogadják, s el fogják ismerni, hogy a pedig az államjogi kérdéseknek megoldása iránt hozott törvényeknek alkotása után oly osztrák császári birodalom már nem létezik, mindannak ellenkezője áll, a mi következnék azon esetre, ha oly birodalom még mindig léteznék. Gondolom, ez tisztá. (Élénk helyeslés jobbról.)

És ha ez tisztá, ugy bátor vagyok birod. tanácsnak május 4 kén tartott 196-dik ülésére és az abban hozott azon határozatra utalni, melyet a más napon megjelent hivatalos hécsi újságból imo olvashatok, a mely szerint ott határozatilag kimondott és pedig a tulsó fél miniszteriumának belenyugvásával mondatott ki, hogy az osztrák császári birodalom alatt jövőre csak is a birod. tanácsban képviselt országok és tartományok értenődök, a birodalomnak keleti fele a magyar királyságot tevé; utalok azon indoklásra, melyben az mondatott, hogy annak oka, miért hogy egy ott, akkoron tárgyalat törvényjavaslatban, mely a birod. tanácsban képviselt országokra vonatkozólag érvényes törvények kihirdetése módjáról szólott, nem lett kimondva már eredetileg is, hogy e lap, mely azokat hozza, nem összebirodalmi, hanem csak osztrák császársági lap csak azért, mivel ezt a miniszterium magában érthetőnek tartá, utalok azon kijelentésre, mely szerint a ezimnek kívánt megszorítását a kormány azért nem ellenzé, mivelhogy az a tényállásnak megfelel. (Élénk helyeslés jobboldalról.)

Épen ennél fogva nézzünk szembe a valósággal, nézzük az életet. Azon sokat ócsárolt, de nem kevesebb aggodalommal kísért közösülgyes állapot már is megteremtette azt, hogy ma nem mi mondjuk, mint mindig és joggal mondtuk, hanem épen azok mondják, kikről restellettük, hogy eddig nem mondták, hogy a magyar királyság nem benne, hanem mellette van az osztrák császárságnak. (Élénk helyeslés a jobbon.)

De azt mondja beszédének további folyamában a t. képviselő ur, hogy ha a dolog nem így áll, mint ő aggodva fölfevé, sőt ellenkezőleg, ha, a mint ezen oldalról ismételve állítottam, államjogi kérdéseink létesült megoldásának, a mult országgyűlés alatt elfogadott közjogi alapnak valóságos értelme az, hogy ezáltal hazánk önállása s függetlensége, ugy a mint törvényeink kívánják, azon kapcsolatban és sértetlenül fenntartassék, melyben hazánk ő Felségének többi országaihoz áll: akkor e viszonyoknak, azon viszonyoknak, hogy ő Felsége két önálló állam fölött uralkodik, hogy ezeknek mind egyikeben külön gyakorolja felségi jogait, hogy ezek mindegyikének nevében és részéről érintkezék a világ hatalmasságaival, kifejezteni és érvényesíteni kell az államélet minden mozzanataiban, ugy a nemzetközi szerződésekből, mint nemesak saját kormányunknak, hanem ő Felsége többi országai miniszteriumának s törvényhozásának minden idevágó nyilatkozataiban, rendeleteiben és felépésében.

Miképen történhetett meg — kérdi továbbá — hogy midőn Magyarország országgyűlése az 1867. évi decz. 28-án, már e helyen kihirdetett legfelsőbb királyi leirathat arról értesítették, hogy a törvény értelmében a közös, mondom: a közös miniszterium kineveztetett, és ez értesítés folytán a mult évi delegatit még az nap, decz. 28-án meg is választotta: akkor négy nappal előbb, decz. 24-én kelt, de a hécsi hivatalos lapban is csak decz. 27-én kihirdetett, a magyar hírlapokba pedig még később, decz. 29-én, 31-én közzétett legfelsőbb kéziratban, a közös miniszterium egyenesen, határozatlan birodalmi miniszteriumnak nevezetett ki?

Miképen történhetett, hogy a közös miniszterium e czimének használata, és ily gyakorlat általi elismertetése a delegatiónak komolyan megkísértett?

Miképen van az, hogy a közös pénz- és hadügyi miniszterek kiadott rendelvényeikben folyvást e czimvel élnek jelenleg is?

Nincs miért nekem felelnem ezen kérdésére, mert ezen kérdést tette már a t. képviselő ur az első delegatión is, és ott sokkal comfensebb szájt, t. i. a külügyminiszter ur felelt erre, mondván, hogy ez azért történt, mert a monarchiával egyértelműnek vétetett a „birodalom“ szó; a t. képviselő ur pedig ma is megnyugszik a „birodalom“ szó használatában, mihelyt egyértelemben vétetik a monarchia szóval. Ismétlem, az a külügyminiszter felelete volt, és ha ezen értelemben vétetett és megkísértett ezen czim használata és a gyakorlat általi elismertetése, mindig feltéve, hogy ezen értelemben kísértett meg, ugy vélem, nincs miért megbotránkoznunk rajta. (Helyeslés jobbról.) És ha azon miniszterek mindig ezen értelemben, hogy birodalom és monarchia egyet jelentenek, azon czimet magát ma is használják, ismétlem, ha midőn azon értelemben mondták, és ha ezt meg is mondják, mint meg is mondták, nem látok benne bajt. (Helyeslés jobbról.)

De sajátágosabb ennél a t. képviselő ur azon kérdése, a melyet beszéde további folyamában tesz, kérdvén:

Mit jelent az, hogy azon legfelsőbb kéziratban is, mely a czimkérdésre nézve mult évi november 14-én adatott ki, az ő Felsége uralkodása alatt álló minden országok összegének megnevezésére ezen czim: „osztrák-magyar monarchia“ és „osztrák-magyar birodalom“ felváltva rendeltetik használni? A mi jelentheti azt, hogy birodalom aequale monarchia, de jelentheti azt is, hogy monarchia aequale birodalom; jelentheti azt, hogy Magyarország és Ausztria egy fejedelem, egy monarchia alatt állnak; de jelentheti azt is, hogy Magyarország és Ausztria egy birodalmat képeznek.

Mit jelent? hogy mit jelenthet, azt meg lehet mondani, ha nem igényli az ember magának, hogy azt is ki bírja mondani, a mit jelent valóban. Jelentheti azt, hogy teljesíteni akarták azon kívánatot, melyet az első delegatiónak márczius 6-án tartott ülésében a tulsó oldalnak egyik méltán tisztelt vezérja Tisza Kálmán kifejezett, mondván: „ha ő Felsége két állama együttesen említetik: vagy osztrák császárság és Magyar királyság, vagy osztrák-magyar birodalom néven volna ezimezendő. És ebben egyetértettünk ekkor mindnyájan, magával Komárom városa érdemes képviselőjével együtt, kinek beszéde szintén itt van a „Napló“-ban. Mit jelenthet az? Azt, hogy a t. képviselő urral együtt magunk kértük azon kifejezés használatát, melyet akkor magában véve is jónak tartottunk; — nem akarom magunkat jobbaknak felmutatni, mert mi is jónak tartottuk — de melyről később, mert prókátor nemzet vagyunk, eszünkbe jutott, hogy kétértelműségre adhatna alkalmat. Kerestünk tehát synonymot, mely nem lehet kétértelmű, hogy megkössük ezen értelmet, melyet szeretünk és lehetetlenné tegyük azt, melytől tart

hatnánk. Azért mondtuk, hogy felváltva osztrák-magyar monarchia és osztrák-magyar birodalom legyen használatba. Ha tehát semmi aggály nem lehet azon alternatív kifejezés miatt, azt hiszem a t. képviselő urnak talán azon aggály is el fog oszolni, melyet benne az osztrák aranyak felirata és azt illetően a tulfélen hozott törvény keltezt. Azt hiszem, hogy miután maga is mondta, hogy csak a czimkérdésnek ily módon lett megállapítása mellett, a midőn még nincs ugy, mint kellene, a világ előtt határozottan constatalva a jogilag valóban létező azon törvényes viszony, hogy a birodalmi tanácsban képviselt országok képezik az osztrák császári birodalmat — mint bátor voltam kimutatni, ez már constatalva van, — melynek kivüle és mellette a magyar korona birodalma áll, kelt benne aggályt ama határozat; azt hiszem, aggály mint feltételes, önként elenyészik az ellenkező esetben, melyben a mondatok constatalva vannak. Ez esetben, hogy ha még érvelők szükségét látná, érvelőre tehetünk szert a magyar királyságról tannskodó magyar aranyakban, melyeknek száma, adja Isten! minél nagyobb legyen. (Élénk tetszés a jobbon.)

Daczára annak, hogy a t. képviselő ur aggályát a mondatok folytán nem osztom, tökéletesen egyetértésem vele, ha feltevése állana, és a köztünk fennforgó vélemény-különbségnek az az oka, mert én hiszem, merem mondani, tudom, hogy feltevése nem áll, és mert ő még az ellenkezőből indul ki.

A t. képviselő ur, midőn ezen aggályos állapotnak okait kereste, arra helyezett súlyt, hogy annak bizony az az oka egyfelől, hogy ezen nemzetl sok oly jog elvetetett, mivel a külügyi politikára való befolyását valóvá tenni, biztosítani bírná, ilyen az unjonecz-megszavazásnak, a hadügyi költségek megajánlásának és a mozgósításra való befolyásnak joga, melyeknek elvesztésével falypontra szállott alá Magyarországnak a külügyi politikára való befolyása. Azt hiszem, ezen jogokkal a tulfél sem bir nagyobb mérvben, s így annak befolyása sem lehet nagyobb, ugy hogy végre sem tudom, kinek befolyása alatt áll hát a külpolitika.

Ez az egyik, a mit mondani akartam, a mihez hozzászem még azt, hogy annak tagadásába és illetően bizonyításába, hogy ezen jogok nem vétettek el tőlünk, nem bocsátkozom, azért mert ez már sokszor megtörtént; hanem igenis várom az életlőt, hogy győzzék meg azokat, a kik ezt még szükségesnek; meg is győzendé majd akkor, a midőn tetteleg megszavazzuk az unjoneczokat; meggyőzendé akkor, a midőn majd — ne adja Isten — a hadi költségeket is megszavazzuk hitel formájában, mert a háborui költségeket lehetetlen másképp megszavaznunk, azon egyszerű okból, mert nincs miből; zsebünkbe hiába nyulunk; abban, ha kerestünk is, nem találunk erre elengedőt. A hitel megszavazásának joga pedig kizárólag ezen törvényhozást illeti Magyarország terbeire. (Vége következik.)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése jun. 8-án.

Szóll Kálmán, jegyző, olvassa a képviselőház válaszfeliratát, mely az elnök és jegyző által aláíratván és lepecsételtetvén, a miniszterelnök által fog ő Felségének átnyújtatni.

Napirend folytán felolvassatik a III. bíráló-bizottság jelentése, mely szerint a Rákóczy János választása ügyében hely adatott azon választók kérelmének, kik az elrendelt vizsgálat megszüntetéseért folyamodtak.

Az V. bíráló bizottság Gál Endre, Fehér Miklós, Papp Zeigmond, Grujescu Lázár és Keszmárky József képviselőket véglegesen igazolta.

Stoll Károly és Boross Pál Nagy Bánya és Szinyér-Váralja városok részéről kérvényeket nyujtanak be, melyben Szathmármegye részére egy harmadik első-folyamodású törvényszék felállítását kéri. A törvényszék székhelyétl mindegyik város magát állítja legalkalmasabbnak. (Dertiltés.)

Gonda László határozati javaslatot nyujt be, melyben indítványozza, hogy egy bizottság küldessék ki, az előterjesztendő reformjavaslatok sorrendjének megállapítása iránt. Kinyomatni, s a ház tagjai közt szétosztatni rendeltetik. Ezután felszólal

Tisza Kálmán, következő interpolációt intézvé a miniszterelnökhez:

„A t. miniszterelnök ur a képviselőház f. hó 2-án tartott ülésében azt mondotta, hogy: „midőn az országgyűlés együtt nincs, törvényt magyarázni csak is a kormánynak lehet. A f. hó 3-diki ülésben pedig e nyilatkozatát ugy bővítette, hogy: „ha az országgyűlés nincs együtt, miután a végrehajtás a kormány kötelessége, ugy egyszersmind a törvények magyarázata is a kormány kötelessége akkor, midőn az országgyűlés nincs együtt.“

A t. miniszterelnök ur ezen szavai, valódi értelmükben véve, megsértik a törvényt, veszélyeztetik magát az alkotmányosságot; a kormány azon törekvését jelzik, hogy magát a törvényt és a törvényhozás fölfevére, és arra mutatnak, hogy a végrehajtási és törvénytmagyarázási jogkört nem helyesen értelmezi.

Óhajta, hogy az ezek folytán nemcsak én bennem támadt alapos aggodalmak eloszlatásának, teljes tisztelettel kérem a miniszterelnök urat, méltóztatassék tisztán és részletesen kifejtetni.

Minő értelmet kíván tulajdonítani főtudóztet szavainak?²⁴

Andrássy Gyula gr., miniszterelnök, rugtön válaszolhatna, de minthogy éppen a lefolyt tanácskozás alkalmával azt tapasztalta, hogy némely oldalról egyes szavakra több súlyt fektetnek, mint a dolgok lényegére, holnap fog felelni.

Ezután felolvastatik a központi bizottság három jelentése az újoncz-megajlás, a vámkezelési költségek, s végül a 10 és 20 frankos aranyok veretése iránti t. javaslatok tárgyában.

Horváth Boldizsár, igazságügyminiszter, t. javaslatot nyújt be a bírások s a bírósági hivatalnokok áthelyezése és nyugdíjazása körüli eljárás szabályozásáról.

Ez szoros kapcsolatban levén az általa benyújtott másik két t. javaslattal, kéri a házat, hogy azonnal útítsa az osztályokhoz, hogy az előbbiekkel együttesen tárgyalhassák. Elfogadtatik.

Mikó Imre gróf közlekedési miniszter válaszol a fumei vasút ügyében tett interpellációna.

A károlyvárosi fumei vonalon a technikai földmérések 1867. okt. havában vették kezdetüket; az általános vonalozás 1868. márciusban tehát 5 hó leforgása alatt végeztetett el. Ezen előmunkálatok következtében a részletes tervezetek 1868. évi novemb. havában tehát 4 hónap alatt készülttek el s így az egész földmérési, vonalozási, tervkészítési munkálat 13 hóra terjedő időszakot vett igénybe.

Nem hiszi, hogy példát mutathatna fel valaki az előmunkálatok gyorsabb keresztviteléről. Előadja, hogy a Fellrendszer nem találtott alkalmassá s végül egy 15 ós vasúti bizottság választását kéri.

Még Gubody Sándor, Hollán Ernő és Simonyi Lajos b. szólottak, mire

Várady Gábor határozati javaslatot terjesztett elő az iránt, hogy a kormány még ez ülés szak alatt nyújtsa be az eszék-fumei vasút kiépítéséről szóló t. javaslatot. Kinyomatni és napirendre tüzeti határozatot.

Végül Kiss János kijelenti, hogy a miniszter válaszával nincs meglegedve.

Ezzel az ülés eloszlott.

Napi hírek.

A kolozsvári urbéri törvényszék elnökévé Domokos Antal, m. vásárhelyi ítélő táblai segédtitkár neveztetett ki.

A bánffy-hunyadi r. k. egyházközségben, a Pesten f. hó 20 dikán tartandó előkészítő katolikus gyűlésre nagy többséggel képviselőknékv megválasztottak: b. József Lajos, Groisz Gusztáv, Hilibí Gál János és Gajzágó Salamon. Ez egyházközségi gyűlés az alkalommal megválasztotta egyezsersmind az egyházközségi tanács hat tagját, s illetőleg az iskolaszéket, határozottan kijelentvén egy értelemben, hogy a felekezeti iskolát fenntartani legfőbb feladatának tartja.

A brassói kath. egyházmegye követekül báró József Lajost, Jakab Bogdánt, id. Groisz Gusztávot és Gajzágó Salamont; póttagokul pedig: Simon Elekot és Mikó Mihályt választotta meg f. hó 7 kén.

Gyulafehérvártt mulat néhány nap óta a birodalmi várépítési igazgatóság főnöke: Schur thronk, s mint onnan írják, az erődítési munkálatok s felmérések szakadatlanul folynak. Ugy hiszik, hogy a maros portusi hidat is meg fogják erősíteni.

Nagy zajt csinált Nagy-Szebenben közelebből egy lövedéssel végződött kutyaprocessus. A „Herm. Ztg.“ „Amazonenstücken“ cím alatt így adta elő: Gróf G. lakott az első emeleten, egy zsemle pedig földszint ugyanazon épületben; a gróf kutyáinak megtetszett a zsemle, de a zsemlelegényeknek nem tetszett meg a kutyák, miért sok kellemetlenség támadt. Egy alkalommal egyik legény tetten kapván egy ebet, kérdőre vonta, s ez menekülvén, a legény a folyosón lévő grófnéra kiáltozott fel, ki azt egy kanta vízzel öntötte le; a legény erre el nem hült, hanem tovább kiáltozott, mire a grófnő távol levő férje fegyverét felragadván, a nyitott ajtóju sütdőbe lött; hála istennek, azonban minden rosszabb következmény nélkül. — Eddig a „H. Ztg.“ Ugyanazon lap későbbi számainak nyilttéri rovatában a vádolt grófné férje által írt és az esetet lényegében megegyező levelet olvasunk, legújabbban pedig mi kaptunk egy levelet a grófnétól, melyben a tényt megegyezőleg férje nyilatkozatával egy adja elő, hogy a veszekedő péklegény a vizet nem ő, hanem vigyázatlan játszó gyermekei öntötték, mire az doronggal kezében rontott fel a lépcsőkön s tovább a szobába, hol durva szitkokat szórva, már csaknem a tetllegesség terére ment, midőn a védtelen grófnő — hasztalan kiáltva segélyt — saját személye védelméből távol levő férje fegyverét ragadván, azzal két ijesztő lövést tett, a fegyvert az álleni falra, s nem — mint a „Herm. Ztg.“ ban áll — a sütdő ajtajára irányza. A ténynek ily különböző oldalokról lett megvilágítása után, nehéz a valót kitalálni, s azért határozottan nem is csatlakozunk addig egyik állításhoz sem, míg az illetékes hatóság — mely tudunkkal már megtette lépéseit — a valót nem constatirozza. Annyit azonban a „H. Ztg.“ közlése folytán előlegesen is meg-

jegyezhetünk, hogy kár egyoldalú információk után oly közlést tenni, mely által egy személy erkölcsi birneve — még a valódi bűnös kitudása előtt — annyira pellengérré állítottatik.

Fürdőinkről s különösen Előpatakáról írják, hogy még eddig nem sok vendég jelentkezett; a Dunafejedelemsegekből is szokatlanul kevesen jöttek át; annál magasabb reményeket építenek azonban a jövő napokra.

Hymen. A m.-vásárhelyi kir. tábla egyik pótbírája, Illés Károly, a napokban jegyezte el hirhelt tudósunk Ballagi Mór, ugy keliemben, mint szellemen, kitűnő leányát, Josephint.

A Bartha Kisasszonyok vezetése alatti leány-növélde szeredán májlist, vagy inkább: júniást tartott a normális iskola házsongárdi kertjében. A kedvező idő folytán szép számú közönség vett részt s a vigalom késő estig tartott.

A m. tud. akademia f. hó 8-kán tartott gyűlésén egyebek közt vita tárgyat képezte a Brassai székfoglalója: „A nevelési módszerről“, az akademia az ezekhez küldött folytatásokat is székfoglalóul tekintvén; s ki fognak jöni, mint székfoglalók.

A dr. Oroszhegyi Józsa rokonai köszönetet szavaznak a helybeli nőegyletnek, mely a szerencsétlen orvosoltatásához 20 frttal járult, továbbá dr. Poor Imre pesti kórházi főorvos úrnak s a „Gyógyászat“ orvosi lap szerkesztőjének, ki e célra 25 frt 30 kr segélyt küldött, végre Biasini Domokos úrnak, ki a st.-galleni vizgyógyintézetbe utazott N.-Váradig ingyen szállítatá, s azon ígéretet tevő, hogy ugy fogja visszazállítatni is.

A „Haza“ magyar életbiztosítók-bank által közelebből kiadott üzletvi jelentés szerint a társulat működése kezdete óta, azaz: 1867. szept. 1-től kezdve 1868. decz. végéig a benyújtott bevallások összege, az idegen értékek átváltoztatásával együtt: 16,581,946 frtra rugott. Bevétele a múlt évben: 537,916 frt 81 kr. Kiadása pedig: 449,812 forint és 2 kr lévén, maradt tiszta nyereseményül: 88104 frt és 79 kr.

Gör. egy. érsek Vancsa Jánosnak egy főpásztori levelét közli a „Gaz. Trans.“, melyben híveit a kath. autonómia ügyében tartandó gyűlésbeni részvételre s illetőleg a képviselőválasztások fogantatavételére hívja fel. — Annyit adunk még ehez, hogy a felhívottaknak eddig nyilatkozott része a választás ellen van.

A marosvásárhelyi takarékpénztár május havi kimutatása szerint a társulat bevétele tesz: 78,184 frt 87 kr s kiadása ugyan ennyit.

A kolozsvári ev. ref. főtanoda közvizsgálatának rendje. I. A jogások szigorlatai. 1. Írásbeli szigorlatok: jun. 12-kén a növeléstanból, 16 dikán a jog- és államtudományi encyclopédiából. 2. Szóbeli szigorlatok: 18—19-én római jog. Institutiok- és Pandectákából, 21—22-dikén a növeléstanból, 23—24-én jog- és államtudományi encyclopédiából, 25-én a latin és hellen irodalomból. II. A bölcsészeti osztályok közvizsgálatai. Junius 18-án a II-od évesek, a gondolkodás- és ismeret-tanból, 19-én a honi történelemből, 21-én a természet-tanból, és az I-od évesek a magyar irodalom történetéből, 22-én a II-od évesek a latin és hellen irodalomból, az I-od évesek ásványtanból, 23-án az I-od évesek a mennyiségtanból, s a II-od évesek a növénytanból, 24-én a II-od évesek az egyháztörténetből, 25-én az I-od évesek a közönséges történelemből, 26-án ugyanazok a latin s hellen irodalomból. III. A középtanodái és elemi osztályok közvizsgálatai. Jun. 18-án a VI. 19-én az V. 21-én az elemi I. 22-én a II. 23-án a III. 24-én a IV. 25-én a köz. tan. IV. 26-án a III. a II. és 28-án az I. osztály. Rendkívüli tárgyak. Jun. 13-kán d. u. 4—7 óráig a zene és énekkar nyilvános próbatéte. 19-én a francia nyelv. 20-án d. u. 5—6 óráig a tornászok mutatónya. 27-én a köz. tan. VI. osztályosok magán szigorlata. 28-án d. u. 3 órakor az osztályzat és érdemsorozat felolvasása, jutalomosztás és az év tüneményes beszérese. Junius következő napjain a II-od éves bölcsészek érettségi szigorlata.

Necrológ. Bartha Gergelyné, szül. Somogyi Mária; Ádám Dénesné, szül. Bartha Póli; Székely Józsefné, szül. Bartha Róza; Bartha Miklós és Gergely, bánatosan tudatják férjének, illetőleg atyjuknak Rongonfalvi Bartha Gergelynek 1869. május 13-án, munkás élete 55 dik évében történt gyászos halálát.

Folyó évi junius 1-jén Horvátországban a nyári irdényre a krapina-topliczi fürdői m. kir. táviradi állomás korlátolt napi szolgálattal megnyitattott.

Egy általános elismerést vívott szépirodalmi és divatlapra hívjuk fel a még tán azt nem ismert olvasóink figyelmét. A „Pesti Hölgy-divatlap“ ez, mely, mint előfizetési felhívása, találon jegyzi meg: önmagát ajánlja legjobban. Bővebb értesítést ad mai számunk hirdetésí rovata.

Az országgyűlésen még 10 választókerület nincs képviselve. Újabbban Szegeden történt képviselőválasztás, Kállay Ödön nyervén többséget.

Hogy Jókai a jobboldali sajtó rozslása közt „N. fr. Lloyd“ czímen egy német lapot alapított, tudjuk; alapította pedig Jókai e lapot mint mondá, oly czéliből, hogy a külföldet a magyarok iránt felvilágosítsa. Valóban szép színben tüntet fel: közelebből egy cikik je-

lent meg benne Horvátországból, s hangsúlyozza, hogy a magyar horvát kiegyezés a legnagyobb pressióval erőszakoltatott ki s követeli az „octroyált országgyűlés feloszlatását.“ Taposl rá az új „Presse“ természetesen, átveszi, s hivatkozik, hogy ime ez magyarok által szerkesztett lapban jelenik meg, ki tagadhatja tehát tovább is, a magyarok lelki ismeretlenségét és zsarnokságát? — Ezt a „Presse“ régebben is elfújdogálta, hanem akkoron nem szedte egy nagy magyar párt organumából, s mint a „P. N.“ megjegyzi: ez nagy különbség!

Az aratást a Királyhágon túl folyó hó 20 ka körül megkezdik.

A „Koruna“ czimű politikai tót heti lap ezentel nagyobb alakban és pedig „Vlastenec“ czim alatt fog megjelenni. Az eddigi szerkesztőségben is változás történt, a mennyiben a „Koruna“ tulajdonosa dr. Riedl Szebe egyetemi tanár és m. akad. tag az új lapnak felelős szerkesztését magára vállalta. Miután a „Vlastenec“ éppen megjelent programjából kiveszszük, hogy az hazánk integritása mellett erélyesen küzdend, a panszláv és mindenféle mást, bármily irányban történő igazításokat ellensúlyozni, a törvényhozás és a kormány intézkedéseit magyarázni, tót ajku polgártársainkat a bekövetkezendő belreformokra előkészíteni, a felzaklatott kedélyeket csillapítani s e mellett hasznos ismereteket terjeszteni szándékozik.

Az orvonyi kórházot, s illetőleg kísérletét szigorúan sújtják az angol törvények. Közlebből Londonban egy magát felakasztottat ért az a szerencsétlenség, hogy kimulta előt meglepték, levágták s a rendőrséghez kísérték. „Hogy merte ön ez iszonyu bünt elkövetni?“ volt a kérdés. „Engedelmet kérek, nem öngyilkossági szándékból tettem, nagy eső volt, esernyő nélkül mentem haza, egészen átáztam, s feküdttem magamat, hogy a megszáradás processusa gyorsabban történjék“ felelt rá a vádolt, s felmentetett.

KÜLFÖLD.

Páris, jun. 8. Tegnap este a „Rappel“ hirlap helyisége előtt tüntetések történtek; ez okból mintegy 40 elfogatás eszközöltetett. Hogy Rochefort a választásnál megbukott, a boulevardokon a jövedék-papir emelkedésével tüdőzöltetett. Az új választásoknál 25 hivatalos és 33 nemhivatalos jelölt lön megválasztva.

Flórencz, jun. 8. A követek kamrájában Ricciardi kérdésére a pénzügyminiszter válaszolván, kinyilatkozta, hogy a parlament elnapolásáról terjesztett bir alaptalan.

Az „Ital. Corr.“ Rómából kelt levelében megemlíti, hogy september hó folytán a francia csapatok egy része visszahívatik.

Oroszországból azon meglepő hír érkezett, hogy a doni kozákok fellázadtak, s hogy a mozgalom a Volga és Ural hegyeség közt lakó kirgiz és kalmuk törzsekre is kiterjedt. Ha ez valósul, Oroszország a nyáron át eléggé volna elfoglalva. Meglehet, hogy e vándortörzsek lázadása visszaadja néhány száz lengyelnek a szabadságot és azon szerencsében részesíti őket, hogy szabad ég alatt, harezolva halhatnak meg a helyett, hogy a kényszermunka terbe alatt leroskadsanak.

A moszkvai szláv bizottság május 24-én ülést tartott, melyben tüzetesen foglalkozott a galicziai és magyarországi ruthenek sorsával. Constaltatván, hogy nehéz volna a már használtakon kívül más igaztási eszközöket alkalmazni, a gyűlekezet nehéz szívvel áttért a boszniai, herezegovinai és bolgár állapotok megvitására, s végre elhatározta, hogy megkettőzteti erőfeszítéseit, hogy a törökországi szegény testvérekben az önállóság érzetét felköltse, és őket a valódi szláv tudomány birtokába juttassa.

A „France“ hajlandó hinni, hogy a törvényhozó-test pótülésre össze fog hivatni, s e nézetet avval támogatja, hogy e pillanatban sok meggyőzőnök van Párisban, kiktől a kormány bízhetőleg útmutatást fog kívánni a választások igazolását illetőleg netalán szűkséges felvilágosításokra nézve.

A francia-belga vegyes bizottmány, mely a kölcsönös vasúttarifák szabályozása érdekében hivattott egybe, a „France“ szerint f. hó 3-án tartotta első ülését a francia kereskedelmi miniszteriumban. A gyűlésben Cornudet, a francia államtanács osztályfőnöke elnökölt.

London, jun. 5. A ma tartott peeri meeting az ir egyház-billt illetőleg nem hozott végleges határozatot. Több peer, köztök lord Derby, a teljes visszavetés mellett beszélt, mások pedig a módosítványt pártolták.

Legújabb.

Páris, jun. 9. Tegnap éjjel a Montmartre-boulevardon Rochefort javára demonstrációk történtek. Belleuilleben egy másik csoport az utcai lámpásokat, ablakokat és kirakatokat törte össze; ezután a Bastille felé vonult, de itt a városi őrség által szétzúttatott. Ez alkalommal 13 egyén fogatott el. Nantesben, Gaubin megválasztása miatt komoly zavargások voltak; a fegyverárús boltok kirabolattak; a helyőrség fegyverben áll s hozzá nagy erősbítés kéretett; néhány sebesülés is történt.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

Válasz

a „Hazánk“ ban: „Mit várhat Erdély a kinevezett tanfelügyelőktől?“ és a „Magyar Polgár“ ban: „Egy tanfelügyelői kinevezés“ czímen... „gyes“ és „Zömlén“ től megjelent s több lapokban illusztralt cikkekre.

A „Magyar Polgár“ idei 64-dik számában „Egy tanfelügyelői kinevezés“ felirattal Zömlén tollából olyan észrevételek közöltettek általánosán az Erdély részére kinevezett tanfelügyelők, különösen pedig a B. Szolnokmegye, Naszód és Beszterce vidékére kinevezett tanfelügyelő Boér Károly ellen, melyeket a ki csak ismeri Boér Károly személyét, feddhetlen jellemét, szellemi képességét és bazaaros érzületét; nemcsak mély megbotránkozással olvasott, de megvetéssel is fordult el annak írójától. Ezen közlemény a pesti ellenzéki lapokban, t. i. a „Hazánk“ 109-dik számában... „gyes“ és a „Hon“ 111. számának esti lapjában... „ds“... betűkkel alájegyzett cikkek tartalmával mindenben megegyezik, sőt bizonyosként állítjuk, hogy azok innen Dézsről ugyanazon egy kézzel irattak.

Ismerjük mi mindnyájan öt igen jól, s elmondhatjuk, hogy „Zömlén“ úr, vagy ha tetszik, „gyes“... „ds“... fugit ad salices sed cupit ante videri. Az egész cikkekzésnek pedig ez a története: Lakik itt Dézser egy... írói néven Zömlén (a poeta-politicus), kinek politikai meggyőződése változatos, mint a cadentia, de e nagy világon senki meg nem tudná mondani tulajdonképpen, melyik párthoz tartozik; tehát ezen úri ember folyamodott e tankertületben a tanfelügyelői állomás elnyeréseért. A vallás- és közoktatásügyminisztere hihetőleg ismerte a folyamodás képtelenségét, s kérelmét visszautasítván, a nevezett állomásra Boér Károlyt nevezte ki. Erre felajdul... „ds“... a „Hon“ érintett esti lapjában s keserves anathemat szór a kormány ellen és egy bús elégiát ir mellőztetése felett. Mi pedig hálánkat nyilvánítjuk a miniszternek e mellőztetésért; mert szerencsétlenebb és tapintatlanabb eljárás nem lett volna, mint a nevezett állomásra ezen... „ds“... „gyes“... „Zömlén“ egyént kinevezni, mert lett volna belőle a legszerencsétlenebb tanfelügyelő, széles e világon; köztudomásu dolog levén, hogy egy oly fontos állomás betöltésére, mint a tanfelügyelői, a mire főleg rendező szellem kívántatik, képtelen. Ekkor a büszkeségében és önérdékében megsértett ember állt elő s roszt indulatának mérgét szorta mindenfelé. Először egy a miveltésg magas fokára emelkedett, haza és emberbaráti szeretetében kitűnő, a tudományos világban díszlő s a megye közönségének osztatlan tisztelével és bizalmával védzett férfinura Torma Károly főispánra támadt. Ezután Boér Károly ellen fordult. Mi alóltartak meg egyfelől nem csak helyesnek és megnyugtatónak tartjuk a vallás- és közoktatásügyi miniszter ebbeli intézkedését, addik másfelől... „gyes“... „ds“... „Zömlén“ oly egyének tartjuk, ki a nevezett lapok szerkesztőinek nevelési viszonyainkkal és Boér Károly egyéniségével való ismeretlenséget szenvedélye kiglégítésére használta fel.

Boér Károly 1848 előtt azon tanfolyamot véggezte, a minél többet iskoláinkban azon időben senki sem végezhett. Maros-Vásárhelyen a királyi táblán nagyon fiatal korában vizsgát állott a köz- és a magánjogból, a mit Zömlén igen jól tud, mert éppen azon időben ő is vizsgázott ugyanott; de meg vagyunk győződve, hogy bár miféle párt jut hazánkban kormányra, tanfelügyelő nem lesz belőle soha sem. Boér Károly a forradalom előtt már 20 éves korában megyei hivatalt viselt, szabadságharcunkban részt vett, és saját honfiai meggyőződéseért szenvedett fogságot. Midőn pedig alkotmányos terünkről le voltunk soritva, midőn bánatában vigasztalást, csüggedésében reményt keresett a hazafi, Boér Károly háza volt azok egyike, hol azokat megtaláltuk, s ha egyébert nem is, de ezekért e megye minden fiától becsülést érdemel e férfit. A miveltésg és előhaladás fókán nagyon elmaradt volna egyébaránt nemzetünk, ha annak a 40 es százkban fiatal kort élt része általában csak annyi tudománnyal és az ismereteknek csak azon nemivel érte volna be, mint a mennyit iskoláinkban azon időben szerezhetett. Hisz ki nem tudná, hogy számosan emelkedtek ki sorainkból, a kik önszorgalmuk által a tudomány és ismeretek különböző ágaiban a nemzetnek becsületet szerezve, kitűnő fokra emelkedtek, s a kik között Boér Károly nem az utolsó helyet foglalta el. Ezt igazolja ama közbebecsülés, amely hazánk függetlenségének visszaszerzésékor személye iránt azonnal nyilatkozott. Ugyanis: a megye állandó bizottmánya 1867. július 15 kén alispánnak kérte fel, a mit el nem fogadván, a megye tiszteletbeli főjegyzője ill. választottak. **) 1869. január 11 kén imét főszámvevőnek akarta megválasztani, de ismert szerénysége mint máskor, ekkor sem engedteté meg vele, hogy addig, míg vannak, a kik a közszolgálatban előtte öregedtek meg, vagy a kikre nézve tán a hivatal a szenved-

*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

**) Lásd 1867. jul. 16 kán tartott bizottmányi gyűlés jegyzőkönyvének 23. és 31. lapjait.

dezt nélkülözésekért jutalom, vagy mondjuk ki tisztán, existenciális kérdés vala, magát azok eleibe tétesse; azonban olyan állásokat, melyek nem fizetéssel, hanem csak terítvel és kötelességgel vannak összekötve, mindég kész örömmel vállalt el és mint ilyen ma is ernyedetlen szorgalommal teljesíti a reá bízottakat. Mi, kik nagyobb részben családös emberek vagyunk, mi, kiket a pártzenvedély el nem vakított, mert vannak köztünk jobb- és baloldaliak, de mindnyájan hazafiak, ha elkekeredve gondoltunk néptünk elbanyagolt művelődésére, Boér Károly kinevezetésével azon aggodalmunkat orvosolva látjuk, mert vidékünk nevelés ügye oly ember kezébe van letéve, kit báró Eötvös miniszter úr ebbeli intézkedése előtt a közbizalom rég ezen állásra emelt.

Hogy Boér Károly történetesen a Deák-párt elveit vallja, arról „Zömlén“ úr! sem én, sem mi nem tehetünk. Annyi áll, hogy Boér Károlynak a képviselő választásoknál is kitűnt gyakorlati szel- leme és képessége, a mit, becsületére legyen mond- va, a politikai morál és a törvény határain túl soha sem terjesztett. Isten tartsa meg őt, adjon erőt neki: hogy nagy munkájában a rozindulat, a fekete rágalom- sátnak a gyermekei eltűnjenek utjából! Dézs, június 6-kán, 1869.

Többen. *) Mintán ezen czáfolat több lapoknak meg- küldetett, az eredeti aláírások Belső-Szolnokmegye főjegyzőjénél bár ki által megtekinthetők.

Nyilttér. *)
NYILATKOZAT.
Alóltart ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy Lu- kácsffy Aurél, a közte és Lészai László közt fent forgó becsületértési ügyben magát a be- csület és lovagiasság szabályai szerint viselte, és hogy nem rajta mult, miszerint a kérdéselt ügy nem ezen szabályok szerint intéztetett el. Dézs, április 16-án 1869.

Bajnóczy Gyula s. k.
Rác Ferencz s. k.
*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

NYILATKOZAT.
A „Magyar Polgár“ idei 62-dik száma s mellékletében álnév alatt és névtelenül megjelent, hivatali méltóságomat mint polgári becsületemet sértő közlemények szerzői és terjesztői ellen a bün- vádi kerestetet Kolozsvár sz. kir. városi tisztí ügyész- ségénél bejelenttem.
Fejéregyháza, jun. 11 kén, 1869.
Ifj. gróf Haller Ferencz,
F. Fejérmegye főispánja.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Június 11-én: 5%, Metaliques 100 frt 62.55. 5%, Nemzeti kölcsön 100 frt 70.70. Kamat 62.55. 1860. Kölcsön 105.—. Bankrészevény 752. Hitel- intézeti részvény 200 frt 301.20. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 124.40. Ezüst 122.—. Cs. királyi arany 5.87.
Erdélyi földteh. kötv. jun. 11-n 76.2

Hirdetés.

A kolozsvári honvédelmi kerületi parancsnokság részére több lovak szükségeltetvén, **folyó év július hó elején** azonnali kész pénz fizetés mellett, a következő mértékű és áru lovak fognak magánosoktól bevéteni, illetéleg megvásároltatni; u. m. több 15 marok és 1 hüvelyk magossá- guak 180. ft. 15 marok nagyságúak 170. ft. és 14 marok 3 hüvelyk és 14 1 m. hü- velyk közt 160. ft. o. é. Megkivánatik, hogy ezen lovak teljes kiképzésű és izmos- ság mellett az eltelt 4 1/2 és nem túl haladott 9 év közt legyenek. Különcz színi és feltűnő jelzetűek csak ha jó természetűek vétetnek bé, de csődörök és félsődörök visz- sza utasítatnak. — (1—1)
Mi is előkészülhetés tekintetéből azon megjegyzéssel juttatik köz tudomásra, mi- ként a helyiség a hol, és idő mikor a lovak megtekintés és vásárolhatás végett elő- állítandók lesznek, maga idejében utólagosan fog kihirdettetni. —
Kolozsvártt 10-ik június 1869.

A honvédelmi kerületi parancsnokság.
Graef, tábornok.

Sz. 414. 1869. (287) (2—3)
Ns. Dobokamegye felső-kerület Nagy-Iklód községében, a koresmajog élvezete **július hó 19-én** a helyszínen leendő ez év **november 1-jétől** kezdve 2 egy- másutató évekre haszonbérbe adása elrendeltetvén, a megjelenni szándékozók ar- ról értesítettnek.
Dobokamegye felső-kerületi alispánja Szamosújvártt, 1869 június 6. án.
INCE JÓZSEF.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alóltart igazgatóság, hogy a kolozsvári zálog- kölcsön-intézetnél elzalogosított s folyó évi május hó végéig lejárt, és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adatni, és pedig az I. osztályu tárgyak, u. m. ruhaneműek, házieszközök, áruk stb. árverése lesz.

folyó évi június 21-kén.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüstneműk, ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi június 30-kán.

Az árverések az intézet helyiségében mindég délután 3 órakor kezdődnek.

Figyelmeztetés. A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkal- lommal hasonlólag elárverezetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átírni, — a már eladott tárgyak- ból bejött többlet hasonlólag őt illeti.

A vevő tartozik a vételért rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni Kolozsvártt, május 21-kén, 1869.

A kir. szab. zálogkölcsön-társulat igazgatósága.

(252) (3—3)

stein János könyvkereskedésében kapható:

A művészek.

Regény.

Irtta **Jámbor Pál (Hiador)**. Két rész egy kötetben. Ára 1 frt.

Naplóm.

Száműzetésében irtta **SZEMERE BERTALAN**. I. kötet. Ára 1 frt.

KAKAY ARANYOS,
politikai társadalmi tragico — humoristicus
KRONIKÁJA,

1-ső füzet. A füzetekben megjelenő összes munkának ára 3 frt 60 kr.

Magyarország 1849-ben és 1866 után. Ára 1 frt 80 kr.

Riadó. Költemények az 1848—49-ki magyar szabadságharcz idejéből.

Szerkesztette **Léczfalvi B. László**. Ára 1 frt.

Szabadság lantja. Költemények az 1848-49-i függetlenségi harc idejéből. Szerkesztette **Botond**. Ára 1 frt.

Pártjaink feladata a választások után.

Irtta **TOLDY ISTVÁN**. Ára 1 frt 20 kr.

A magyar vezérek kora, Árpádtól Szent Istvánig.

Irtta **SZABÓ KÁROLY**. I-ső füzet. Ára 1 frt.

Zrinyi Ilona, életrajza.

Irtta **HORVÁTH MIHÁLY**. Ára 1 frt 20 kr.

TOLDY ISTVÁN,
ADEL ASZTALÁRA.

Ára 2 frt 40 kr.

Polgári szabadság és önkormányzat.

Dr. **LIEBER** után, **SCHOLCZ VIKTOR** és **VAJDA JÁNOS**. Ára 1 ft 40 kr.

Az örmény nemzet irodalomtörténetének kísérlete,

a meehitáristák művei után. Irtta **NEUMANN KÁROLY FRIGYES**. Magyarra fordította és átdolgozta **AVÉD JAKAB**. I. füzet 30 kr.

Legujabb házi titkár, mindennemű családi s kereskedői levelek, a köz- életben előforduló bármiféle iratok helyes szerkesztésére vezérlő szabályok, számos példakkal világosítva. Szerkesztette **Farkas Elek** a mostani törvényes viszonyokhoz alkalmazva. Ára 2 frt 60 kr.

Füvészszelencék pléhből
1 frt 30., 1 frt 50., 2 frt., 2 frt 50 kron.

Gőzben főtt gyümölcsök- és bárminek víz és légelleni lekötésére

penész hártó pergamen papír
jött használatba:

kapható kisebb s nagyobb ivekben 8 krtól 20 krig.

Házelandás.

A bel-magyarutczában, az unitá- rius templom melletti 400 szám alatti emeletes-ház eladó. Érte- keződni lehet **Taufer Károly** „nagy pipa“ czimű vegyes kereskedésében Ko- lozsvártt.

Tartós segély nemi gyengeség ellen!
A 30 kiadásban megjelent, mi hasznos könyv: 198
A személyes védelem } **Laurentiustól.**
(ügynevezett batorság) } Orvosi tanácsadó
eredeti kiadása, } rúndin
gyengeségi állapotban. Egy kötet 232 olda- lon 60 boncztani képpel. Borítékban lepecsétel- ve. Ára 1 tallér 10 ezüst garas = 2 frt 40 kr. minden könyvkereskedés által, Pesten Hartle- ben és társánál, kapható.
30 kiadás. E magas szám minden dícsértel felesleges lesz. Az eredeti kiadás minden példány **Lauren- tiustól** a mellékelt pecséttel kell hogy ellátva legyen, mire figyelendő!

Első nyilvános magasabb kereskedelmi tanintézet

Bécsben, Leopoldstadt, Praterstrasse, N° 32.

Kereskedelmi tudományok taniródája.

(118) Igazgató: (12—12)

Porges Károly.

Az intézettel összekötött külön osztály- ban azok számára, a kik életkor, állás, előképzettség és foglalkozás miatt az isko- lát nem látogathatják, folytonosan felvétet- nek, s az intézetben minden pénz-intézethez szükséges vizsgára előkészítletet nyerhetni.

Különös figyelmeztetés a szülék számára.

Gyakran felmerült eseteknél alkalam lévén sajnosan tapasztalni, miszerint „GI- LISZTA CSOKOLÁDÉ“ név alatt ismert, ki tűző hatású szeltemű üzérkedő csalók által utánoztatnak, az el-szer sajátom- ról vett minta szerinti utasítás mellett terjesztetik; van szerencsém a tisztelt közönséget ezennel figyelmeztetni, hogy valódi általam készített Giliszta Csokolá- dénak csak az ismerje el, melynél a mellékelt utasításon nevem nem nyom- tatva, hanem sajátkezűleg aláírva van, mint itt alább látható. Egyébiránt leg- czélszerűbb a megrendeléseket közvet- lentül nálam, vagy a könyvecskémben megnevezett t. bizományosoknál eszközö- zölni.

Toldy István
Tokajban.

Jazka Bralinan Horvátországban. Január 20. 1865. Tekintetes gyógyszer- rész ur! Uraságodnak bizonyosan jól fog esni a tudósítás, hogy giliszta-cso- koládéjának hatása csodálatos nagysze- rű volt. És csakugyan sajnálatos volna, ha Önnek titka időjártával nem kerül- ne a nyilvánosság elé, mert dacára a vegyészett nagyban előrehaladásának, az utanzott giliszta csokoládé az Önéhez semmi tekintetben sem hasonlítható. Meg különbözöttet mély tisztelettel **Wies- ner Hugó** m. k., földbírtokos.

A t. szülékhez!
Érdeklét bizonyítvány „Giliszta-Cso- koládém“ tekintetében. Szükszó, január 13. 1869. Tekintetes érdekes ur! Ura- ságodnak bizonyosan jól fog esni a tu- dósítás, hogy „Giliszta-Csokoládéjának“ hatása csodálatos nagyszerű volt, és csakugyan sajnálatos volna, ha a tekin- tetes urnak titka időjártával nem ke- rülne nyilvánosságra, mert dacára a ve- gyészett nagyban előhaladásának, az utanzott „Giliszta-Csokoládé“ az ön- hez képest semmi! Most tehát ismét felkérem Önt, ezen ide mellékelt pénz- ért számomra Csokoládét küldeni szí- veskedjék. Mely kéresem mellett vagyok és maradok

alázatos szolgálja
NAGY MIHÁLY s. k.

Egy darab 20 kr. Egyedül nálam 6 darab 1 frt.

Kapható: Kolozsvártt **SOMLYAI LÁSZLÓ** és **KARVÁZY J.** fűszerkeres- kedéseikben.

Ezelőtt Csiky Testvérek.
1869-dik
évi töltésü, bel- és külföldi **ásványos gyógyvizek** ismét érkeztek nagymenyiségben, s a legutányosabb árban kaphatók felelőség mellett **CSIKY IMRE** fűszer-, festék- és anyagkereskedésében, Kolozsvártt. Kapható továbbá, nagy mennyiségben: **Olajbátort és víz-festékek** **firneisz, bécsühelyi-terpentin, angol- és porosz-butor, bór, és kocsilack,** tisztított **284 lámpa-olaj és petroleum.** 2—6 Minden egyéb fűszerneműek jutányos árban.

Legnagyobb választéku varrógép-raktár
Boér Sándornál
Kolozsvártt bel-magyarutcza 318 szám alatt.
E raktár valamennyi szerkezettü, jelesen **Wheeler és Wilson, Grover és Raker, Wilcox és Gibbs, Howe, Raymond, Bollmann** sat. féle gé- pekkel úgy el van látva, hogy különböző czélokra u. m. családi használatra, fehérnemű és női munka varrásra, valamint férfi czipész-, szíjgyártó, női czipész-, férfi szabó-, női szabó munkálatra mind külön, és **aránylag jutányosabban, mint bárhol írásbeli jótállás, alapos ingyentanítás és könnyített fizetési módzat** mellett.
Találhatók ott tovább: több fajta eddig itt nem ismert és gyakorlati használatra igen alkalmas **kézi varrógépek** **20 forinttól kezdődőleg** végre varrógépi tű, czérna és selyem. Egyszermind mindennemű női munka, gépi és kézi varrás elkészítése elvállaltatik. Vidéki megrendelések pontos végrehajtása mellett, tudakoló levelek posta fordultával megválaszoltatnak.

POPP J. G. Gyak. fogorvos urnak
Bécs, Stadt, Bognergasse Nro 2.
Strossdorf, 21 november 1868.
Három év óta igen alkalmatlan csúszos fogfájással kínlódva, a mely össz- el és télen (a gyakori légmérsek következtében,) mindig nagyobb hevességgel lép fel, már többször alkalmaztattam piócát a számba, a mitől örökké sok vérvesz- tést szenvedtem.
Roppant mennyiségű szájjvizet használtam, (részt a helybeli, részt a vidéki gyógyszerárakból, a melyek biztosítottak, hogy az úk szájjvize jószágú nézve legkevésbé sem áll a Popp-féle Anatherin-Szájjvíz megett) de legcsékélyebb siker nél- küül, most tehát Önhöz folyamodom, igen tisztelt fogorvos Popp úr, s kérem hogy annak vétele után, nekem egyelőre két füveget, használati utasítással együtt küld- jön kintű Anatherin-Szájjvízéből, még pedig postai utánvét mellett.
Előre is meg levén győződve az óhajtott siker felől, maradtam tisztelettel
hálás szolgálja,
WOHLFAHRT JÓZSEF.
Egy palack ára mint eddig 1 frt 40 kr. o. ért.
Kapható: Kolozsvártt: **WOLFF J., Dr. MINCZ Gy., ENGEL J.** és **BINDER** gyógyszerészek és **KARVÁZY J.** Tórdán; **Wolf** gyógyszerész. Dézsán: **Krimer Sámuel.** Deván: **Bosniaki és Gergely.** Medgyesen: **Folbert** gyógyszer. Nagy-Enyedén: **Oberth J.** gyógyszer. M. Vádrhelyt: **Fogarasi D.** és **Bucher.** Szászvárosban: **Leonhardt.** Szász-Régenben: **Trangott és Wachner.** Zilahán: **Weiss** gyógyszer. Sz.-Somlyón: **R. Tarsa Ign.** Kéldi-Vádrhelyt: **Jakab.** Büszörmenyben: **Lányi J.** gyógyszer. Nagy-Bányán: **Papp** gyógyszer. N.-Károlyban: **Jellinek** gyógyszer. Szinyér-Várallyán: **Gerber** gyógyszer. Szebenben: **Sill Mih., Müller** gyógyszer. Zóher, Steiner. Brassóban: **Fabik** gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Anken C. és társa. Károly-Fehérvártt: **Wagner** könyvtáros. Segesvártt: **Markus Fr.** Tetsch J. B. Misseltbacher. Beszterczen: **Dietrich** és **Fleischer.** Tergovits Ed. Nussbeck, Textoris G. M. Nyir- egyházaán: **Bacsai B.** gyógyszer. Reich, Pavlovich. Balásfalván: **Fülep** és társa. N.-Almásán: **Beck M. Gy.-Szt.-Miklósán:** **Mikó M. Sz.-Udvarhelyt:** **Beccási Em.** Földvártt: **Temmer E.** Basóban: **J. v. Müller,** gyógyszerész.

H I R D E T É S E K.

A legjutányosabb diszes női lap.

A közkezeségű

„Pesti Hölgy-divatlap”

önmagát ajánlja legjobban

a művelt magyar hölgyek pártolásába. Mi csak annyit teszünk hozzá, hogy a többi mint egy évtized óta fennálló szépirodalmi és divatlap föleg az által vinta ki nagy közönsége megelégedését, mert érdekes és mulattató irodalmi tartalma mellett — divatrészével még a külföldi lapok sem versenyezhetnek. Minden számhoz adunk gyönyörű divatképeket, minden idejére kelmementákat, mindennemű szabásmintákat a legújabb divat szerént — természetes nagyságban, és nagy mintáveket minden kigondolható női kézimunkák rajzaival. Divattudósításunk a maga nemében páratlan, utmutatásaink mindent felöllelnek, a mi a háztartás, divat és gazdaszonykodás körébe tartozik, s t. előfizetők részére — mindenütt megrendelést a legnagyobb pontossággal teljesítünk izléssel és minden díj nélkül.

Nagyszerű kedvezményül még ezeken felül minden évben kétszer adunk gyönyörű műlapokat, melyeknek tárgyai a nemzet története vagy népeletéből vannak véve. Jelen félévi műlapunk:

„A Pünkösdi Királynő”

egy szép genre kép, mely compositiójára ép úgy, mint gyönyörű rajzára nézve is valami meglepő, újszerű leendő; egy költői életkép, mely a legeglegansabb terem falait is díszítheti.

E műlap — mint a művésztől eddig értesültünk — Julius utoljára elkészült, s t. előfizetőknek egy példányában 50 kr. részesítjük, azonkívül egy egy példány: 1 frt. Nem előfizetőknek 2 frt.

A következő kedvezményekben részesítjük még t. előfizetőknek: eddig megjelent műlapjainkat saját, rokonai, vagy ismerősei számára — a pénz előleges felküldésével — nagy utánvétel mellett — a következő áron rendelhetik meg:

- 1) „Perényi Ilona a mohácsi hősököt temeti.” Ára: 50 kr.
 - 2) „Erzsébet és Mária királynők, Nagy Lajos király, II. Károly koronázását nézik.” Ára: 50 kr.
 - 3) „Eunyadi Mátyás találkozása édes anyjával, Szilágyi Erzsébettel 1458. febr. 9-én Straznitz alatt, midőn Podjebrád fogagából a királyi trón elfoglalására indul.” Ára: 50 kr.
 - 4) „Lónyay Anna, erdélyi fejedelmé, férjét Kemény Jánost a tatár fogságból kiváltandó, ékszerait becsóját áruba.” Ára: 50 kr.
 - 5) „A Kuruc asszony, Bebek Györgyné. Patócsy Zsófia kivonulása Szádvárból, a mint Svendi Lázár, a laboneok vezére tiszteleg előtte.” Ára: 50 kr.
 - 6) „A király a királydombon kardvágást tesz a világ négy tája felé.” Ára: 50 kr.
 - 7) „Budavár hősies bevétele, 1849. máj. 21-én dicső hővédek által.” Ára: 1 ft. — kr.
 - 8) „Fejedelmi párbaj.” Béla száműzött magyar herceg párharcban legyőzi Jaromirt, a Pomeránok fejedelmét. Ára: 1 ft. — kr.
- Ez évi új műlapunk, melynek egy példányában: 50 kr. részesülnek t. előfizetők. Azonkívül egy példány: 1 ft. — kr. A műlapok csomagolási díja, bárhány példányban: 30 kr. Megrendelhető még szerkesztőségünkönél az „Arulók” gr. Ponsou du Ter rail nagybíró francia író legérdekesebb regénye két kötetben Ára: 1 ft. — kr.
- Szives gyűjtőinknek hat egyszerre beküldött előfizető után lapunk tisztelet példányával szolgálunk, ki nyolc előfizetőt küld, annak a műlap egy példányával is kedveskedünk. Jövőben ehhez szigoruan tartjuk magunkat.

Előfizetési feltételek:

- Félévre, az-az júliustól—december végeig 4 frt.
 - Negyedévre, az az júliustól—szeptember végeig 2 frt.
 - Új műlapra, a „Pünkösdi királynő” csomagolással együtt 50 kr.
- Kelt Pesten, Junius havában 1869,
- KirályJános,** KómcsoyJózsef
mint felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos mint főmunkatárs.
- Az előfizetési pénzek, a „PESTI HÖLGY DIVATLAP” kiadó hivatalához (Ujvilág utca: 18 szám) utasítandók (290) (1—2)

Hatóságilag megvizsgált és alább irt esetekben ezerszeres jó sikerrel megpróbált göreselleni védbalzám.

E balzám kitűnő hatását következő tulajdonságainak köszönheti: Zsongítólag az az erősítőleg és ételöten hat a gyomor és belek teherjára, az utóbbiak kanyarmozgásait korlátozza, a máj kiválasztásait elősegíti és kitűnő székítő szer.

Ugyanazért következő esetekben van javalva használata e balzám: A gyomor és belek mindennemű heveny és idült lóbjában, bármint okokból is eredtek azok; a gyomornak fájdalmai, görcsei, puffadtságában, hányás és hasmenésében, székletében, kolikában, hascsikarásban hatása azonnali. A külsőlegi bedörzsölés a bévett szernek hatását telemesen segíti elő. (134) 12/6 (7—20)

Továbbá jó sikerrel használható ezen készítmény emésztelenség, gyomorgyűgeges és görcsös gyomorbajban, ráng- és másnemű görcsökben és a néhez kórbán; nehéz emésztés által okozott ideges melltorulásban, melyekre gyakran gyomorkolika következik, hasmenésben, cholériában, görcsös hányásban, méhkóráság és terhes nőne. előjövő hányásban; továbbá váltóláz utáni idülésben az emésztő szervek működésének helyreállítására.

Javalva van még ezen balzám és nagyon ajánlja hosszason tartó kimerítő befelegésekben, midőn is az étvágyat gyarapítja s az egészséges emésztést nagyban előmozdítja.

Végre fényes eredményt tanúsított ezen balzámak nagyobb adagokban külső és belső használata már két cholera-járványban, és mint első szernek rögtöni megtegelülések esetében különösen falun és orvosi segélytől távol egy háztartásnál sem szabadda hiányoznia.

Ezen balzamból megnötteknek elég napjában 3—4 theáskanállal. Nagyfokú és fájdalmas rohamokban ezen adagot meg is lehet hettőzni, hatását külső bedörzsölések által a hasra, vagy végtagokra gyarapíthatni.

Főraktár: Miller gyógytára „az arany koronához” Brassóban a piacon.

Vélemény.

Támaszkodva a legpontosabb minőségi és mennyiségi vegyelemzés eredményére, hivatalos esküje mellett következő véleményét adhatja alóirt országos törvényszéki vegyész:

A Brassóból az „arany koronához” címzett Miller gyógyszer-tárból egész-ségrendőri vizsgálat végett beküldött göreselleni védbalzám semmiféle ártalmas vegyítéket nem tartalmaz, használata az egészségnek nem káros, minden bódító és fém-készítéktől mentes, és csak is megédesített lében feloldott hatások alkairéseit tartalmazza göresellenes növényeknek.

Bécs, 7. Április 1868.

V. Kletzinsky,

veg. észtanár és országos törvényszéki vegyész.

Bizonyítvány.

Kedves kötelességemnek tartom bizonyíthatni — hogy Miller gyógyszerész ur által készített göreselleni védbalzám, göresök és minden a hirdetésben megnevezett bajokban több mint két évi tapasztalataim alapján, mint igen czél szerű, jó és hasznos gyógyszer teljes előismerésemet és bizalmamat kinyeré, melynek alapján nem mulasztatom el — azt — mint egy az emberi szervezetre czél szerűen összeállított gyógyanyagot, a t. közönségnek legjobban ajánlani.

Kelt Előpatakon, 1868 September 4-én. Dr. Szabó Vazul, gyakorló orvos Szebenben, Felsőfelmegye főorvos.

Főraktár: Brassóban Miller Gyula gyógyszerész. Kolozsvárt bizomány-ba: Dr. HINTZ gyógyszer-tárbán. Továbbá: Aradon F. J. Probst, Károlyfehérvárt: C. Boosz, Fogarason: Mégyay J., N. Váradon: A. Janky, Szebenben: N. Sill, Marosvásárhelyt: Jeney Albert, Medgyesen a „Koronához” címz. gyógtárban és vég-tére Segesvárt: J. B. Teutsch uraknál; az itt felemlített raktárokon kívül minden nagyobb városban bizományon.

218

9—*

Hutlesz Károly

KOLOZSVÁRT

ajánlja magát magyar-osztrák állam- és üzletpapírok, sorsjegyek, földtehermentesítési kötvények, arany és ezüst bevasárlására és leszámítol (escomptirt) mindenféle nyerevényeket és szelvényeket 3 hónappal a lejárát előtt, igen előnyös feltételek mellett.

(200)

Nagy Bazár

Kolozsvárt

czipész- és kalapos-művekből

- 1 darab gyermek-kalap, fekete 1 ft 20 kr.
- 2 ft 20 kr.
- 1 darab férfi-kalap, szines, feltz 1 ft 20-tól 5 frtig.
- 1 darab gyermek szalmakalap, felszerelve 30 krtól 2 frtig.
- 1 darab férfi szalmakalap, 30 krtól, 3 frtig.
- 1 darab férfi Panamakalap 3 frt 20 krtól, 5 frtig.
- 1 pár gyermek félezipő 60 kr.
- 1 „ „ czipő czuggal vagy elől-füzővel 1 ft 10—1 ft 90 krig.
- 1 „ „ növizipő, britinel, czuggal 2 ft 80 kr.
- 1 „ „ „ elől-füzővel 3 frt.
- 1 „ „ lakkorral 3 frt 40 kr.
- 1 „ „ félmagas, finom, elől-füző 3 frt 80 kr.
- 1 „ „ egészmagas 4 frt 80 kr.
- 1 „ „ szines, elől füző 3 ft. 80—4 frt.
- 1 „ „ bőrből czuggal 3 frt.
- 1 „ „ egész finom, kesztyűbőrből 4 frt 50 kr.
- 1 „ „ bársony, elől-füző 3 frt 10 kr.
- 1 „ „ bőr, báranybőrrel belelve 3 frt 60 kr.
- 1 „ „ női pongyola papucs 1 frtől 1 frt 45 krig.
- 1 pár férfi pongyola papucs 1 frt 10—1 ft 70 krig.
- 1 pár férfi czipő, chagrinbőr, egyes talppal 5 frt.
- 1 pár férfi czipő, chagrinbőr, ketős talppal 5 frt 50 kr.
- 1 pár férfi czipő, vikszosbőr, egyestallppal 5 frt.
- 1 pár férfi vikszosbőr, ketőstallppal 5 frt 50 kr.
- 1 pár férfi czipő, borjúbőr szegélylivel, egyestallppal 5 frt 50 kr.
- 1 pár férfi czipő, francia, lakkorral, egyestallppal 6 frt.
- 1 pár férfi czipő borjúbőr-glacé, francia legfinomabb lipesei talp, rézszeg- és rézróffal 6 frt 60 kr.
- 1 pár gummi félezipő gyermeknek 60—80 kr., hölgyeknek 1 frt., férfiaknak egész finom 2 frt.

JELENTÉS.

Tisztelettel jelentem a n. érd. t. cz. közönségnek, hogy Csapó Sándor

fiók-nürnbergi-, disz- és porcellán kereskedését

átvettem, s azt ezentul saját czégem alatt, mint önálló kereskedést folytatandom. Ezen kereskedés berendezését egyuttal annyira tökéletesíttem, miszerint a szakmánta vágó czikkekkal minden kívánalomnak megfelelni képes vagyok.

Különösen ajánlom gazdag kalap-, férfi-, nő és gyermek czipő raktáramat, china-ezüst, alpacca, pakfong és réz czikkeimet, pipere-asztali kellékeimet, illatszereimet, illatos mosdó-szappanaimat, finom kaucsuk és bivalszarú fésűimet, ruha-, haj- és fogkeféimet,

nagy porcellán és diszaru raktáramat, nagy választéku legyező és tajték szipkáimat,

bőr és vízmentes vászon (water proof) úti bőröndjeimet, bőr, csinvat és szőnyegkelme, úti és kézi táskáimat, nagy választéku gyermekjátékaimat, utazó, lovagló, vadász és halász eszközeimet, finom séta pálczáimat, ablak függőnyeimet fából. (Roleaux.)

Minden időben kapható nálam valódi pozsonyi kétszer-sült és thea kenyér.

Az árak a legjutányosabbra szabvák, s vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek.

Midőn ezenel szerencsém van magamat a t. cz. n. érd. közönségnek tisztelettel ajánlani, ezt azon bizossítással teszem, hogy a remélt pátfogást mindenkor jutányosság, gyors és pontos szolgálattal meghálálni ügyekszendem.

Kolozsvárt, ápril hó 1869.

GUGGENBERGER PÁL.

Felhívás

jégkárok elleni biztosításra.

A „Victoria” biztosító-társaság

alóirt vezérigynöksége tisztelettel hívja fel a t. közönséget a folyó idejében jégkár elleni biztosításait

nálra tenni meg. Biztosíthatók jég ellen mindennemű mezei termények, mint takarmányfüvek, törökbuza, kalászos-gabonák, kereskedelmi növények, dohány, szőlő, komló stb.

A tavaly is részünkbe jutott tömeges pártolásból kiindulva, biztosítóinknak más társaságok felett rendkívüli előnyeket nyújtunk, a mennyiben mindjárt a biztosítás fővételekor a különben is olcsóbbra szabott rendes díjnak

10 száztóliát

elengedjük, nem tevéen függővé ezen kedvezményt azon bizonytalan esetlegtől, valjon a biztosított tárgyakat el fogja-e verni a jég vagy sem, s azonfelül biztosításokat váltóra is fogadunk el.

A „VICTORIA” mint országszerte tudva van, kárait a bejelentés után azonnal, teljesen és igazságosan rendezi és fizeti.

Közelebbi felvilágosítás, nyomtatványokkal stb. a vidék minden főbb pontjain felállított ügynökségek szolgálnak, hova fordulni sziveskedjék.

A „VICTORIA” biztosító társaság vezérigynöksége Kolozsvárt.

(121) 12/6 (12—12)

A t. cz. közönség általánosán, különön pedig szálloda-tulajdonosok, kávé-szok és vendéglősök figyelemtelnek a me-leg évszak közelgésével a világítási cs. kir. hiv. szabad.

hordozható jégpinczékre és étezz pezsgő-esapokra

Wiessner Antal gyártól

Bécsben, Wieden, Hauptstrasse N. 60, a melyek az utolsó párisi világítáron kitüntetettek s mindenkor készen a raktáron találhatók, valamint megrendelhetők Temesvárt Ludwig Grünbaum ur által.

Minden jégpincze és pezsgő-csap megajszáltatik és becsérteltetik.

278 12/6 2—6

Jó és olcsó porcellán.

Porcellán asztali-edény, 6 személyre, 40 drb. rendes alak és festsé 8 1/2, 10, 11 frt.

do. 6 személyre, divatos alak, 12, 13, 14 frt.

do. Reezés, 6 személyre, 16, 18, 20, 40 frt.

Asztali teríték 12 személyre, 81 drb. 20, 30, 40, 100 frt.

Thea- vagy kávé-teríték 3/2, 4, 5, 6, 10, 30 ft.

Csinos ajándék-tárgyak, 20, 40, 80 krtól 10 frtig.

Jeles porcellán-tapasz, 1 üveg ára 25 kr. Pakolás 10 kr.

Kitűnő tisztító por 1 pakét 10 kr. Pakolás 10 kr.

POY S-nél Bécsben, Stadt Nagelgasse No. 9.

Megrendelések utánvétel mellett.

281 2—6

Eladó erdő.

Gróf Wass Ádám tulajdonában lévő Czegei birtokának határan Kolozsvártól 5, Szamosujvártól 2 1/2 mértföld távolságra esnáltút mellett, 8000 szál vasút építési szükségletre alkalmas tölgyfa, melynek egy negyede 10, egy negyede 12, és fele 15 hüvelyk átmérője, hosszúsága 7—8 öl. Értekezhetni iránta a tulajdonossal.

Utolsó posta Czege.

(277) Raktarak állítatnak! (2—12)

Az ember legnagyobb ellensége a poloska!

Alóirt gyári czég, évek során gyártmányairól ismeretes levén, ajánlja a t. cz. közönségnek, szálloda-tulajdonosoknak, intézeteknek, néveldeknek, lakotányoknak, kórodéknak, folyum- és tengeri hajózási vállalatoknak felülmúhatlan poloskapusztító növény-esenciáját.

Bihari S. és társa

néregtelen, bíztelek, 300% -kal olcsóbb, mint más tüneturak. Olesó-ségának köszönhetjük, hogy az orosz gőzhajótársulat Odesában, a Lloyd-társaság Triestben, a cs. kir. hajógyár Polóban és több es. kir. hadintézetek stb. vásárlónak.

Árak: 1 üveg 1/3 meszely tartalommal 20 kr., 1/2 meszely 30 kr. 1/2 kupa 60 kr. 1/2 kupa 1 frt. 1/2 kupa 2 frt. egy veder, 40 kupás, 56 frt. 1/2 kupánál kevesebbet nem küldünk.

Pénzek és levelek egyedül a főraktárhoz Bécsben intézendők. Weidburggasse, im Gebäude der Gartenbau-Gesellschaft „zur rothen Fahne”

Legújabb! Fém-rovarpusztító légyomagtégp a rovarporok a hasadékokba s általában lyukakba könnyen befuthatára), mely meglepőleg működik. 1 drb valódi persu rovarporral töltve csak 40 kr, 1 pakét utánföltésre csak csak 10 kr fonszámmra 1 frt. 70 kr.

Elárusítók engedélyt kapnak.

(449) 12/6 (19—24)

Különös figyelemre méltó!

Sem az üzletleg érték nélküli jualom-érnek, vagy udvari szállító czimek, sem az alkalmatlan s már tulságos hirdapi reklamek által eszközölt épen nem irigylendő hír után kapkavda, hanem egyedül valódi polgáriason, higgadtan és szilárdul haladva, ajánlom a t. cz. férfi közönségnek sok év óta fennálló s minden idejyre jól ellátott

ruha-raktáramat

Bécsben, Stadt, Rothenthurmstrasse (Hotel zum oestreichischen Hof)

azon biztosítással, hogy a raktárban található áruval szemben készült ruhadarabok nem kinyírnak, avul, mindenhon oleson összeesedevő, régi, fölyőre csak féltalódi, gyapottal vegyített avadé-kelmékből, melyek pillanatra a szemt elavulják, vannak össze-férve, hanem általában a legszilárdabb, legvaló-díbb, legdiszesebb és legdivatosabb, szinre s minőségére nézve legartosabb kelmékből a legelkimeretesben készütek, a miért is én készítményemet csak azon első ruhakészítők czikkeivel hozhatom jogosan hasonlatba, a kiknek czége, valamint az enyém is, ugyan még hivatalpog nem volt hirdete, hanem azézt régen szerzett jó hírnevnek örvendenek, s azért mindenkinék, a ki jó czikkeket kíván, ajánlhatók:

Téli kabátok o. é. 30 frttól 70 frtig.

Fel 3-öltönyök „ 20 „ 48 „

Salonfrakkok és kabátok „ 24 „ 45 „

Jogyet-ok „ 18 „ 40 „

Vadászkabátok „ 16 „ 30 „

Pongyolakabátok „ 12 „ 45 „

Nadrágok (jékets Salon) „ 12 „ 18 „

do. do. „ 12 „ 22 „

Mellények (küllőfélék) „ 5 „ 20 „

do. do. „ 7 „ 10 „

Mindenféle utazó és városi bundák különböző árakban.

Kívánságra kolme-mustrák küldetnek, általában mindennemű utazó-, vadász-, utcai- és Salon-ruha-darabok mérték szerint gyorsan elkészítetnek s fel-pénz és utánvétel mellett pontosan állítotnek.

Levelék megrendelésnek mértékül a felső mell-zelvénye, a derék szélessége, illetőleg a lépés hossza mellékelendő.

Nem találd ruhadarabok szívesen és nehézzel nélkül becsérteltetnek.

JERABEK GYÖRGY, férfi-ruhakészítő Bécsben. Raktár: Stadt, Rothenthurmstrasse. (Hotel „Oestreichischer Hof.”)

Jopuș odos

Alulirt fürdő bizottság tisztelettel tudatja a nagyérdemű hazai közönséggel, hogy a

Borszéki fürdő-idény

folyó év Junius hó 15-én megkezdődik!

A + 7° R. természetes hideg borszéki szénsavas vasfürdők vegyi tulajdonságainál, bájos vidéke és balszamos tóde légmérsékleténél fogva, az európai contingens eddig ismert legnevezetesebb közt **ELSŐ** helyen állanak.

Igen fényes sikerrel használtattott ezen fürdő különösen „légzési-, emésztési-, húgy- és ivarszervek takarainál, vér és vérrendszer kór állapotában; hiányos vérképzésnél, sápkóránál; női s mindenmü ideg rendszer bajokban; valamint hosszas kórok után, minden egyes esetben üdítő és regeneráló hatással bír.“

A folyó évi fürdő-idény alatt a fürdő orvosi teendőket és rendelvényeket, a jelesen képzett és gyakorlott orvos tudor tks. Wizinger Károly úr fogja kiszolgáltatni; ki a fürdő illető szakmájába tartozó értesítéseket is megkeresésre — Junius 15-ig Gy.-Szarhegyen, azontúl helyt Borszéken készíttel végzendő.

Úgy egyesek, mint a két tulajdonos község részéről kényelmes és jól butorított egészséges lakások állanak jutányos árért rendelkezésre.

Több rendbeli újítások vétekek már eddig fogantatba, hogy a n. érd. fürdő közönség, úgy a hideg zabany és többféle tükör fürdőt, mint a retalan orvosi rendelvényre szükségteltető kádfürdőt is minden időben pontos szolgálat mellett kényelmesen és czélszeriten használhassa.

Szaporított és kiterjesztett jó karban tartott sétányok; gyógy és olvasó termek, jó étkező helyek s válogatott zenekar üdítőleg fognak a lábadozó kedély és egészség sikerdus feljuttására és megedzésére.

A közlekedés Pestről Aradig, s illetoleg Fejérvár Alvinczig a vaspályán, onnan valamit Kolozsvár és Brassóbtól posta-koesin egész Gy.-Szt.-Miklósig, Gy.-Szt. Miklóstól Borszékig mindég kapható szemelyes fogatokon történik; postai küldvények, levelek, pénz sat. a rendes posta által szállítatnak naponta Borszékre.

Asványvizet minden időben a tetszés szerinti mennyiségben a kútgazgatóságánál Borszéken rendelhetni; a czélszeriti lakások felől, a fürdő orvos úr készíttel ajánlatot adand. Lakok előleges megrendeléséért az ugyanott lakozó gazda-tiszthez kell fordulni.

Gyergyó-Szarhegyen, 1869 május hó 28-án.

Ditró és Szarhegy tulajdonos közönségek borszéki fürdő bizottságja.

STEIN J.

kölcsön-könyvtára.

Ajánlja a t. cz. olvasó közönségnek a magyar, francia és német regény-irodalom válogatott s legújabb termékeivel ellátott több ezer kötetből álló kölcsön-könyvtárát.

Előfizetési árak:

I munkáért, mely	1 óra	félévre	1 évre	biztosíték
4 kötetből áll	1 frt 50	5 frt	8 frt	5 frt
8-10 kötetből	2 fr —	7 frt	12 frt	10 frt
1 kötetért	— 60kr	—	—	—
2 kötetért	1 frt —	—	—	2 frt

Vidéki előfizetőknek alkalom nem létében postán küldöm a könyveket.

Ha valaki a fentebb elősoroltaknál nagyobb mennyiségű könyveket kívánna kivenni, — nagyobb családok részére vagy vidékre — ily esetben aránylagosan a legjutányosabb feltételek eszközölhetők.

Megjelent az 1869 évre a legújabb magyar, német és francia kölcsön könyvtári könyvek jegyzéke.

Ugyan csak Stein Jánosnál kaphatók:

Törvénykezési munkák.

Az 1868-dik évi országgyűlés által érvényben hagyott

Bélyeg- és illetéki díjszabás,

az 1850-, 1862-, 1864- és 1868-ik években kelt törvényekben foglalt módosítások szerint.

Ára 80 kr.

1865/8-ki TÖRVÉNY-CZIKKEK

8-ad kiadás, csinos vászon kötésben 2 frt 80 kr.

Zsebkiadás vászon kötésben 2 frt 80 kr.

„ „ „ füzve 2 „ — „

SZENICZEY GUSZTÁV

az új polgári törvénykezési eljárást, és az erre vonatkozó

Iromány példányok

gyűjteményét magában foglaló segéd kézi-könyv.

I. rész: Sommás eljárás 1 frt 20 kr.

II. rész: Rendes eljárás 2 frt.

Függelék,

a polgári törvénykezési rendtartáshoz.

A polgári törvénykezési rendtartás életbeléptetése, és az erre szükséges átmeneti intézkedések; a váltóvégrehajtások, a hitbizományok és a bírói ügyvitel tárgyában kiadott rendeletek. Ára 80 kr.

Jogtudományi szemle,

a m. kir. igazságügyminiszterium törvénykészítési osztályának rendes közlönye.

Egyes füzet ára — frt 50 kr.

1/4 évre 2 frt 50 kr.

1/2 évre 5 frt — kr.

Magyarországi Rendeletek Tára.

Harmadik évfolyam 1869, 1, 2, 3-ik füzet. Ára 1 frt 10 kr.

A POLGÁRI TÖRVÉNYKEZÉSI RENDTARTÁS, KÉRDÉSEK és FELELETEKBEK,

betűrendes tárgymutatóval.

Szerkesztette KNORR ALAJOS. Ára 1 frt 20 kr.

Polgári törvénykezési rendtartás. Betűrendes tárgymutatóval. 8-rét kiadás 1 frt — kr. 8-rét kiadás 60 kr. Zsebkiadás 80 és 60 kr.

Utasítás az Erdélyben felállított külön urbéri bíróságok számára, a birtok szabályozási perek körüli eljárás tárgyában. Ára 32 kr.

Községi kalauz, vezérkönyv magyar- és erdélyhoni községi bírák, előjárók és jegyzők használatára, felvilágosító és útbaigazító jegyzetekkel s gyakorlati irománypéldákkal ellátva. Irta Tóth Lajos, a legújabb törvények és rendeletek nyomán. Ára 4 frt.

257 12/6 3-4
Dietrich A. gyógyszerész
Fül-olaja (hallás-olaj)
1/1 üveg ára 1 frt. 1/2 üveg 50 kr. o. é.
bizonyos szer fülzúgás, siketség és fül-
szagattatás ellen.

Koch Lajos

Anosmin-lábviz-kivonat,

Egy üveg ára 80 kr. o. é.

legbiztosabb szer sebes láb és büzös lábizzadás, valamint izzadó kezek ellen, mely minden e bajokban szenvedőnek melegen ajánlat. Minden üveg mellé használati utasítás van adva. Minderkor valódi minőségben kapható

Kolozsvárt: Engel József gyógyszerárban.

239 12/6 6-26
Első osztárk
Velocipéd-gyárraktár,
iskolával egybekötve.

LENZ C.

Bécs, Landstrasse, Marxergasse N. 9.
készít mindenféle

Velocipédeket

különböző német, angol és amerikai minták, szerkezetek és felszerelések szerint.
2 kerekűeket fiugyermekes és férfiak számára, általános használatul.
3 kerekűeket hölgyek és gyermekek számára, kertben, parkokban és falu való használatul. Legjelesebb minőség mellett a legolcsóbb árak. Kéretik e gyár készítményeit rosszabb minőségű külföldiekkel össze nem téveszteni.

Erdély legkitünőbb gyógyfürdőjének egyike,

a „SZTOJKAI,”

május hótól megnyitott!

A gr. Eszterházy István ő nagysága tulajdonához tartozó sztojkaik ásvány-gyógyforrás és fürdőintézetet 10 évre bérbé vevén, midőn ezt a t. cz. közönséggel teljes tisztelettel tudatom, egyszersmind biztosítani kívánom afelől, hogy minden törekvésem oda lesz irányozva, hogy rövid idő alatt meggyőzzek mindenkit arról, miszerint a marienbadi és előpataki vizekhez nagyon hasonló sztojkaik viz kellemesebb, az ellátás, élelmezés, tekintve a helyi viszonyokat és a fürdő népességét, jutányosabb.

Ennek elérhetése végett az ételmezést oly vendéglős fogja szolgáltatni, ki nekem ezen előnyéért semmit sem fizet, sőt tőlem több kedvezményben és előnyben részesítettét, csupán azért, hogy így vendégeit jó és mérsékelt árú ételkekkel lássa el. Az italt én szerzem meg, mire nézve, azt hiszem, elég lesz annyit mondanom, hogy csak jót s jutányost fogok szolgáltatni.

Nemcsak a fürdőközönség kényelme, de saját érdekeim is szemellett levén, önként következik, hogy ez csak úgy lesz elérhető, ha a fürdőközönség tapasztalása fogja igazolni állításaimat, jól tudván azt, hogy sokkal anyagiabb világban élünk, mintsem a hírlapokban közölt dícséreteknek valóki feltétlen hitelt adhatna.

Az intézet orvosi vezetésére orvostudor Simai Tivadar ur van felkérve, ki a szomszédos M. Lápón lakván állandóan, naponkint a fürdőn meg fog jelenni.

A sztojkaik gyógyforrás ásványvize t. Wolff Gábor ur által vegyelemzés alá vétetvén, alkatrészei egy bécsi

Halvhamany (Chlorkalium)	—	2-114.
Konyhasó (Chlornatium)	—	23-668.
Szikiablany (Jodnatium)	—	0-00041.
Szikibüzeny (Bromnatium)	—	0-0306.
Szénsavas szikéleg (Kohlensaures Natron)	—	12-923.
Szénsavas lavany (Kohlensaures Lithium)	—	0-070.
Kovasav (Kieselsäure)	—	0-133.
Vasélecs (Eisenoxyd)	—	0-027.
Vilsav (Proosphorsäure)	—	0-0048.
Szerves anyag (Organische Substanz)	—	0-060.
Félig kötött szénsav (Halbgebundene Kohlensäure)	—	11-893.
Szabad szénsav (Freie Kohlensäure)	—	15-445.
Az alkatrészek összege	—	51-7229.

A víz hőmérséke 12° C. — 100,000 gran viz kifözve adott 10,425 C.C. szénsav terimét.

Ezen alkatrészei által a gyógyviz hathatós erejének bizonyult a következő bajokban: A gyomor és belek működésének gyöngyése, a haszervek vérpangása, maj és lép keménytlés, a hasmirtigek dagavata, epehőség, májdujalásból eredő sárgaság, a bszervek idült dugulásán alapuló váltólás, rögzött székrekedés, aranyeres bántalmak, görvélykór, idült takar, tisztulási rendtelenségek, női nemi részek nyákbősége- és fehérfolyásban.

Mint fürdő a bőroni kiparolgas elősegítése- és beldnguások elosztására; továbbá különösen rögzött májfoltok ellen és görvélyes betegségekben a legjobb sikerrel használtattott.

Az árszabály még hatóságilag nem lévén elfogadva, nem közölhetem de biztosíthatom a t. fürdő közönséget, hogy a tavalyinál (közölve volt e lapok 1868-ik folyama 55-ik számában) semmi esetre nem lehet magasabb.

Gyógyviz, szabályszerint bedugaszolva, mindég készletben van helybeli raktáromban, s a közönség kényelmére Deesen Krémer János urnál szinte raktar van, honnan, bárhava megrendelt borviz becsomagolva fog szállítanni, kevés pakolási, feladási díjt számítva a szabályszerinti árhoz.

Sétányokat, ezen, eddig mondhatni egészen hiányzott, és szükséges üdülő helyekkel, már is készítteltem, és fogok készíteni még, ha a fürdőközönség tapasztalata nyomán szives lesz utasítani, czélem levén ezen megbecsülhetetlen lsten adományait a kényelem azon fokára hozni, hogy nélkülözhetővé tegye a hasonló külföldi gyógyvizeket, és még is a mérsékeltabb vagyonok is élvezhessék ezért, egészen új lévén ezen vállalat előttem, kéni fogom a fürdőközönség elengem utasítani, véleményt adni, és erre nézve a fürdőnlévő „Vélemény és Eszreveletek könyvébe“ nézetét beírni. El vagyok kötelelesen határozva az egész hasznót a fürdő szépítésére felhasználni, minek hitetül nyilt számadás lesz, bárki által megtekinthető; a saját fáradságomat és felelősségem terhet szivesen áldozom; de ha azt állítanám, hogy saját vagyonom fogtam áldozni a fürdőre, még a t. cz. közönség sem hinné el.

A közlekedés az alig 1/2 órányira M. Lápóttól fekvő sztojkaik fürdőre a Dézsról naponta, kivéve a hétéft és pénteket, közlekedő különcz-postával történik, mely csomagok (tiz fontig) és szemelyes szállítását is eszközöli.

A lehetőleg mindenről volt gondoskodva eddig is, de szellemi táplálékrol éppen semmi, hogy ebben is kezdeményező lehessék és a közönség szórakozásáról is gondoskodva legyen, csekély könyvtáram oda ajándékozom az intézetnek 10 évre, remélve, hogy a t. cz. közönség csekély módon ennek gyarapítását elősegíteni fogja, miről nyilt számadás lesz betéve.

Mindeneműl kérdézősködésekre felelni, valamint utasítást adni szives lesz m. lápósi m. kir. postamester Voith Jakab ösém, ki a hozzá bérmentve intézett levelekre rögtön válaszolni fog és bejegyzéseket elfogad.

A midőn számos vendéget óhajtok, igérem, hogy tökéletes kényelemlről fogok gondoskodni; de ha mégis valami panaszra ok lenne, úgy kérem azt nekem megmondani, — ha ezt feljelentik, kötelességem lesz cseledeim hibáit, tudva azokat, meggátolni, és miután tudom, hogy sokakat a túlzott szerénység nem engedí panaszolni, kéni fogom a panaszkönyvbé beírni, azt lepecsételni, és miután a későbbi panaszló meggyőződöi szives lesz arról, hogy a könyvbé beirt peccsólt va a külsőn is, titka meg lesz oldva, mert én saját érdekeimben sem fogom elárulni.

Sztojkaikalvai fürdő, május 17-én 1869.

Maradtam teljes tisztelettel:

Voith József,

haszonbérlel.